Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ 11 август 1973 йил, шанба ● № 188 (15.662). ◆ Баҳоси 2 тийин.

105 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 36 центнердан пахта етиштириш мажбуриятини олган Тошкент область Оққўрғон районидаги Войтинцев номли колхознинг Т. Турдиқулов бошлиқ бригада заршунослари ғўза қатор ораларига агротехника талаблари асосида сифатли ишлов бериб, барча майдонларда мўл ҳосилга пухта замин яратишди. Ҳозирги вақтда ҳар бир ғўзада 8-10 тадан бўлиқ кўсак санаш мумкин. Суратда: бригада бошлиғи Т. Турдиқулов техника билан ишлов берилган ғўзаларни кўздан кечирмоқда.

А. Тўраев фотоси.

ҲИСОБОТ-САЙЛОВ ЙИҒИЛИШЛАРИ

Республикамиз партия ташкилотлари ҳаётида масъулиятли давр бошланмоқда. Яқин кунлар ичида барча партия группалари, цех ва бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот-сайловлар бошланади. Сўнгра район ва шаҳар, ундан кейин область партия конференциялари бўлиб ўтади.

Бу йил республикамиз партия ташкилотларида ҳисобот-сайловлар партия XXIV съезди қарорларини бажариш учун меҳнат ва сиёсий кўтаринкилик ниҳоятда ошган, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигига пухта тайёргарлик кўрилаётган, ҳамма ерда ҳам тўққизинчи беш йиллик ҳамда беш йилликнинг зарбдор, ҳал қилувчи учинчи йили ишлаб чиқариш планларини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақа кенг авж олган бир даврда ўтаётгани билан характерлидир.

Ҳисобот-сайлов йиғилиши ҳисобот давридаги партия ташкилоти фаолиятининг кўзгусидир. У йил давомида қилинган ишларга якун ясайди, эришилган ютуқларни умумлаштиради, камчиликларни аниқлаб, уларни тугатиш учун зарур тадбирлар ишлаб чиқади. Коммунистларни ягона жанговар коллектив қилиб жипслаштиради, партия интизомини мустаҳкамлашга, самарали таъсир ўтказади. Ҳисобот-сайловларнинг қандай ўтиши, партия ташкилоти билан бутун коллективнинг ҳаётига қандай таъсир ўтказиши йиғилишнинг нақадар пухта ва атрофлича тайёрланишига боғлиқдир. Бу ўринда Учқўрғон районидаги Ленин номли совхоз бошланғич партия ташкилотининг қилаётган иши ибратли бўляпти. Хўжаликда ҳисобот ва сайловлар партия группалари ва цех партия ташкилотларида 15 августдан 25 августгача, совхоз партия ташкилотида эса 26 октябрь куни ўтказилади. Партия ҳисобот-сайлов йиғилишига тайёргарлик кўриш ишида ҳамма коммунистлар иштирок қилаётирлар. Партия комитети ҳисобот докладини тайёрлашга партком аъзоларини, партия группалари ташкилотчиларини, цех партия ташкилотлари секретарлари ва энг актив коммунистларни жалб этди. Йиғилиш ўтадиган биноларни тайёрлаш ва бошқа ташкилий ишларни бажариш учун бир қатор коммунистлар масъул қилиб белгиланди.

«Тахиаташгидроэнергострой» бошқармаси ва «Ташкенткабель» заводи партия группалари, цех ва бошланғич партия ташкилотларида ҳам ҳисобот-сайлов йиғилишларига пухта тайёргарлик кўрилмоқда. Ҳисобот даврида «Ташкенткабель» заводи коммунистларининг диққат-эътибори ташкилий-сиёсий ва идеология ишларига, техника тараққиёти ва меҳнат унумдорлигини оширишнинг энг муҳим проблемаларини ҳал этишга қаратилди. Йил давомида партия ташкилотининг ташаббуси билан олимлар, инженер-техник ходимлар ҳамда ишчиларнинг жуда кўп фойдали таклифлари ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Иқтисодий ўқиш оммавий тус олди. Ишлаб чиқариш маданиятини юксалтириш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш борасида кўп ишлар қилинди. Корхона партия ташкилоти ҳисобот даврида тўплаган бой тажриба йиғилишда чуқур таҳлил қилинадиган асосий мавзу бўлади.

«Ҳисобот ва сайловлар партия куч-қудрати ва мустаҳкам бирлигини, партия сафларининг бузилмас бирлиги ва жипслигини, бундан буён ҳам совет халқига етакчилик қилиб коммунизм йўлидан оғишмай боришга тайёрлигини кўрсатувчи ёрқин намойиш бўлади», деган эди ўртоқ Л. И. Брежнев. Чиндан ҳам ҳисобот-сайловлар партия ташкилотининг ҳисобот давридаги фаолияти сарҳисобидир. Коммунистлар йиғилишда ўтган бир йил ичида қилинган ишларга якун ясар эканлар, эришилган ютуқларга баҳо бериб, мавжуд камчиликларни рўй-рост очиб ташлайдилар, ўзларининг галдаги вазифаларини белгилаб оладилар.

Ҳисобот-сайлов йиғилишлари — батафсил ва ошкора фикрлашув минбари. Партия ташкилотлари коммунистларнинг активлигини ва зўр қизиқишини оширишга кўмаклашувчи ҳамма чораларни кўришлари, принципиал танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантиришлари, ўзаро фикр олишиш учун зарур шароит яратиб беришлари ҳамда коммунистларнинг нутқларига эътибор билан қараб, ҳар бир танқидий мулоҳаза юзасидан таъсирли чора кўришлари, амалий таклифларга сезгирлик билан муносабатда бўлишлари лозим.

Ҳисобот-сайловлар ўз моҳияти билан КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш борасида амалга оширилаётган ишларнинг таркибий қисмидир. Йиғилишларда партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёргарлик ва алмаштириш муносабати билан белгиланган тадбирларнинг қандай бажарилаётгани чуқур таҳлил қилиниши керак. Шу кунгача республикамиздаги 2 мингдан ортиқ бошланғич ташкилотларда партия ҳужжатларини алмаштириш тугалланди. Қарийб 100 минг коммунист, ёки ҳар беш коммунистнинг бири янги партия билетларини олди. Марказий Комитет май Пленумининг қарорига биноан партия ҳужжатларини алмаштириш ҳамма жойда муҳим ташкилий-сиёсий тадбир сифатида ўтказилмоқда. Коммунистлар янги партия билети олар эканлар, ўз зиммаларига янги-янги мажбуриятлар қабул қилмоқдалар. Вазифа шуки, ҳисобот-сайлов йиғилишларида партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёргарлик ва алмаштиришнинг дастлабки даврида тўпланган тажрибаларини мустаҳкамлаш, юз берган камчиликларнинг олдини олиш даркор. Ҳар бир коммунистнинг мажбуриятини қандай бажараётгани ўртоқларча кўриб чиқилмоғи зарур.

Ҳисобот-сайлов йиғилишида партия коллективи сайлаб қўядиган раҳбарлик органи шаклланади. Бу иш коммунистлар партия ташкилоти раҳбарлигига ишониб сайлаган кишиларнинг сиёсий етуклиги ва активлиги, ўз маслакдошлари ўртасида яхши муносабат ва ҳамкорликни йўлга қўёлиши, ишлаб чиқариш планларининг муваффақиятли ҳал этилишини таъминлай олиши билан ғоятда муҳимдир. Шунинг учун партия группаси ташкилотчилигига, партия комитети ва бюро аъзолигига, секретарликка янги номзодлар таклиф этиш ва уни муҳокама қилиш йиғилиш қатнашчиларидан алоҳида диққат-эътиборни талаб қилади. Токи ҳамма партия ташкилотларида ҳам бу масъулиятли вазифага фақат энг муносиб ва лаёқатли кишилар сайланишига эришмоқ зарур.

Партия группалари, цех ва бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот-сайловларни ғоят юксак даражада уюшқоқлик билан ўтказиш область, шаҳар ва район партия комитетлари олдига масъулиятли вазифалар қўяди. Уларнинг ҳисобот-сайловларга алоҳида диққат-эътибор билан қараши йиғилишларнинг юксак савияда муваффақият билан ўтишини таъминлайди. Район ва шаҳар партия комитетлари секретарлари, бюро аъзолари, аппарат ходимлари ҳисобот-сайловларни тайёрлаш ва ўтказишда яқиндан амалий ёрдам беришлари, йиғилиш ишида шахсан қатнашиб, мунтазам равишда анализ қилиб боришлари, мавжуд камчиликларни ўз вақтида очиб ташлаб, бу камчиликларни тезда тугатишлари, тажрибаларни, коммунистларнинг таклиф ва мулоҳазаларини умумлаштиришлари ва жорий этишга кўмаклашишлари лозим.

Коммунистлар ҳаётда муҳим воқеа ҳисобланган ҳисобот-сайловлар партия аъзоларининг ишлаб чиқариш ва ижтимоий ҳаётдаги активлигини янада ошириш, партия интизомини мустаҳкамлаш, тўққизинчи беш йиллик вазифаларини бажариш учун курашда партия ташкилотлари фаолиятини ҳар томонлама кучайтириш вазифаларига қаратилмоғи зарур.

МЕХАНИЗАТОРЛАР МУСОБАҚАСИ

ДАЪВАТГА ҚЎШИЛИБ...

Инсон орзу-умид билан яшайди, мақсадига эришмоқ учун астойдил меҳнат қилади, қийинчиликларни енгади. Иш қуролидан унумли фойдаланиш меҳнатни енгиллатади. Шундай замонда яшаяпмизки, орзу умидларимиз кунма-кун ушаляпти. Буни мен ўз ҳаётим мисолида исботлаб бермоқчиман. Механизатор бўлишни орзу қилар эдим, механизация мактабида ўқиб ниятимга етдим. Чигит экишдан тортиб, пахта йиғим-теримигача бўлган дала ишларини трактор воситасида сифатли қилиб бажарадиган бўлдим. Кейинчалик терим машинасини бошқариш истаги туғилди. Тезда бу истагим ҳам амалга ошди. Хуллас, қишлоқда марказий фигура деб аталмиш механизаторлар сафидан ўрин олганимдан мамнунман.

Бу йил колхозимиз механизаторлари зиммасига ҳар қачонгидан қийинроқ, аммо шарафлироқ вазифалар юкланган. Колхозимиз бўйича 820 гектар майдоннинг ҳар гектаридан камида 40 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтаришга муносиб ҳисса қўшишимиз керак. Мен хизмат қилаётган бригаданинг 81 гектар пахтазори бор. Гектаридан 50 центнердан пахта етиштиришга сўз берганмиз. Бунда механизатор сифатида менинг салмоқли ҳиссам бўлиши зарурлигини яхши биламан.

Ҳозир пахтазорларга кўз ташласак, қуйидаги манзарани кўрамиз. Ғўзалар соғлом, қийғос шона, гул, тугунча, кўсаклар тўплаяпти. Масалан, бизнинг бригадамизга қарашли майдонлардаги ҳар туп ғўзада 6-7 та бўлиқ кўсак бор. Лекин, умуман олганда, ҳосил чўғи талабга тўла жавоб бермайди. Сабаби, гектаридан 50 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтармоқ учун кўсаклар сонини 23-25 тага етказмоғимиз керак. Ҳамма кўсакларнинг пахтаси бир хил тарози босавермайди, дастлабки шохларнинг кўсаклари салмоқдор бўлиб, эрта очилса, ўрта шохларнинг кўсаклари ундан енгилроқ, юқори шохларнинг кўсаклари эса жуда ҳам енгил бўлади. Шунинг учун дастлабки шохлардаги кўсакларни иложи борича кўпайтирмоғимиз, тезроқ очилишини таъминламоғимиз керак. Бунинг шарти культивацияни вақтида ўтказиш, ўсимликни қондириб суғориш, «шарбат»га тўйдириш, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига ем қилиб қўймасликдир.

Биз аъзоларимиз билан бамаслаҳат иш тутяпмиз, ҳар пайкал ва қатордаги ғўзаларни қалб қўри билан парвариш қиляпмиз. Чунки бугун астойдил меҳнат қилиб шоналар, гуллар, тугунчалар, кўсаклар сонини қанча кўпайтирсак, кузга бориб тарози қурилганда юзимиз шунча ёруғ бўлади. Бригада планининг бажарилиши ҳам, машина терими планининг бажарилиши ҳам шу кунлардаги бунёдкорлик меҳнатимизга боғлиқдир. Август ойида ҳамма майдонларда икки марта, ғўзаси кам авж майдонларда уч марта парвариш ўтказамиз. Энг муҳими — ўсимликни «шарбат»га қондирамиз. Бунинг боиси бор. «Шарбат» ўсимликнинг илдизларига тез етиб боради, ҳосил ёнига ҳосил қўшади, кўсаклар барвақт тўлишади.

Бу йил колхозимизда 50 центнерчи бригадалар сони кўпайди. Неъматжон Ғаниев, Соткинжон Собирова, Ортиқбой Нурматов бошлиқ бригадаларнинг аъзолари ҳам 50 центнерлик марраңи эгаллаш учун курашмоқдалар. Шуниси диққатга сазоворки, бу бригадаларнинг деярли ҳамма пахтаси машиналарда терилади. Ҳозир шунга яраша тараддуд кўриляпти. Масалан, бегона ўтлар бутунлай йўқотилди, чеканка сифатли ўтказилди, қишлоқ хўжалик зараркунандаларининг тарқалишига йўл қўйилмади. Бригадаларда хизмат қилаётган механизаторлар парваришни қизғин давом эттириш билан «зангори кема»ларини теримга тайёрлаб қўйдилар. Механизаторларимиз орасида мавсумда 250-300 тонна пахта териш учун мусобақа оммавий равишда бошланди. Мен мусобақада ғолиб чиқиш учун астойдил бел боғладим, ҳалол меҳнат билан ниятимга етаман, албатта.

«Совет Ўзбекистони» газетасида сирдарёлик донгдор механизатор Аҳмаджон Валиевнинг хати босилиб чиқди. Хатни зўр қизиқиш билан ўқидик. Унда механизаторларнинг дилидаги гаплар айтилган. Ҳақиқатда давлатимиз бизга жаҳонда тенги йўқ хилма-хил машиналарни бериб қўйибди. Битта пахта териш машинаси билан мавсумда 400-500 теримчининг ишини бажариш мумкин. Бундан хўжалик ҳам, механизаторнинг ўзи ҳам катта иқтисодий наф кўради. Шундай экан, ҳаммамиз терим машиналаримизни яхши ремонт қилиб, шай ҳолга келтириб қўяйлик, ремонт сифатли бўлсин, долзарб дамлар келганда бармоқ тишлаб қолмайлик.

Ҳар биримиз қайси пайкалларнинг пахтасини теришимизни олдиндан билиб олайлик. Машина теримида ҳар дақиқа ҳал қилувчи роль ўйнайди. Шунинг учун ҳадеб бир пайкалдан иккинчи пайкалга чопавермаслик чораларини кўрайлик. Машиналарни группа усулида ишлатиш яхши самара беради. Ҳар бир хўжаликда ҳозирданоқ шундай группалар тузиб чиқсак дуруст бўлур эди. Қайси группага кўчма устахоналардан қайсиси хизмат кўрсатишини ҳам аниқлаб олиш даркор.

Машиналар иш унумини оширмоқ учун тележкалар сонини кўпайтириш, дала-пункт орасида қатновини тезлаштириш чораларини кўриш керак. Бунинг учун тележкаларни ҳам шу кунларда ремонтдан чиқариб қўйиш муҳим вазифадир.

Колхозимизда донгдор механизаторлар сафи кенгаяпти. Усмонжон Қорабоев, Тўрғунбой Матисаев, Ҳотамбой Раҳмонов, Эркинбой Нурматов каби механизаторларимиз ҳам чақириққа қўшилиб, бу йил мавсумда машиналарда энг кўп ва юқори сорт пахта териш мажбуриятини олдилар.

Тожимирза БЕРДИЕВ,
Наманган районидаги Орджоникидзе номли колхоз механизатори.

ТАСС АХБОРОТИ

ЕР—МАРС ТРАССАСИДА ТЎРТТА СОВЕТ АВТОМАТ СТАНЦИЯСИ

Планеталараро трасса бўйлаб биринчи марта тўртта автомат станция айни бир вақтда учабошлади.

1973 йил 9 августда Москва вақти билан соат 20 да космик фазони ва Қуёш системаси планеталарини тадқиқ қилиш программасига мувофиқ Совет Иттифоқида планеталараро «Марс-7» автомат станцияси учирилди.

«Марс-4», «Марс-5» ва «Марс-6» станциялари сингари «Марс-7» станцияси ҳам Марс планетасига учиш траекториясига Ернинг сунъий йўлдоши оралиқ орбитасидан учирилди. Учирувчи ракетанинг сўнгги босқичи станцияни иккинчи космик тезликдан ортиқ тезлик билан учириб юборди.

Станция Ер сунъий йўлдошининг оралиқ орбитаси бўйлаб учиб юрган даврда уни Олис космик алоқа марказидан Совет Иттифоқининг турли районларида, шунингдек СССР Фанлар академиясининг кемаларида жойлашган команда — ўлчов комплекси воситалари ёрдамида бошқариб турилди.

Траектория ўлчовлари маълумотларига қараганда, станциянинг ҳаракат параметрлари ҳисоблаб қўйилганига яқин. 1974 йил март ойининг ўрталарида станция Марс планетаси атрофига етиб боради.

«Марс-7» автомат станцияси ичига Марс планетасини, унинг атрофидаги фазони ва планеталараро муҳитни тадқиқ этишга мўлжалланган илмий приборлар комплекси ўрнатилган.

«Марс-6» станциясида бўлгани каби «Марс-7» станциясида ҳам совет илмий аппаратларидан ташқари Франция мутахассислари тайёрлаган ҳамда қуёш радионурланишини тўлқинларнинг метрли диапазонида тадқиқ этиш, қуёш плазмаси ва космик нурлар хоссаларини ўрганиш соҳасида биргаликда ўтказилаётган Совет—Франция экспериментлари учун мўлжалланган приборлар ўрнатилган.

«Марс-7» станцияси ўз конструкцияси ва вазифасига кўра «Марс-6» станциясидан фарқ қилмайди.

Планеталараро станцияларнинг парвози белгиланган программага мувофиқ давом этмоқда. Телеметрия ахбороти маълумотларига қараганда, уларнинг ичига ўрнатилган системалар ва илмий аппаратлар нормал ишлаб турибди.

1973 йил 10 август Москва вақти билан соат 2 гача «Марс-4» станцияси ердан 6 миллион 432 минг километр ва «Марс-5» станцияси 5 миллион 67 минг километр масофада, «Марс-6» станцияси 1 миллион 535 минг километр ва «Марс-7» станцияси 102 минг километр масофада учиб бораётган эди.

Тўртта автомат станциянинг парвози команда-ўлчов комплекси воситалари ёрдамида Олис космик алоқа марказидан бошқарилмоқда, «Марс-4», «Марс-5» «Марс-6 ва «Марс-7» планеталараро станцияларидан олинаётган маълумотлар координация-ҳисоблаш марказида ва СССР Фанлар академиясининг институтларида ишлаб чиқилмоқда.

Ана шу космик станцияларни учиришдан кузатилган мақсад Марс планетаси ва унинг атрофидаги фазо тўғрисида тўла-тўкис маълумотлар олишдан иборат.

3 МИЛЛИОН ТОННА!

Ўзбекистонда 3 миллион тонна дағал хашак тайёрланди. Бу ўтган йил тайёрланганидан бир юз эллик минг тонна кўп. Андижон области хўжаликларида дағал хашак тайёрлаш плани қарийб тўртдан бир ҳисса ошириб бажарилди. Озуқа экинларини бу ерда ҳамма жойда — даштларда, йўлларнинг чеккаларида, каналлар ва коллекторларнинг бўйларида ўриб олишмоқда. Самарқанд, Тошкент, Сурхондарё областларидаги ярим дашт массивларида ҳам дағал хашак ўрими қизғин. Бу йил бу ерларда озуқа экинлари яхши ўсди. Колхозлар ва совхозлар планга қўшимча равишда хашак ўрмоқдалар.

Республика чорвадорлари қишга 3,5 миллион тонна дағал хашак ғамлаб қўйиш мажбуриятини олишган.

ЭРОН БОШ МИНИСТРИ ЛАТВИЯДА

РИГА, 9 август. (ТАСС). Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан СССРда меҳмон бўлиб турган Эрон бош министри Амир Аббос Ҳувайдони бугун Латвия ССР Министрлар Советининг Раиси Ю. Я. Рубэн қабул қилди.

Ҳурматли меҳмон республика экономикаси, фани ва маданиятини ривожлантиришдаги ютуқлар билан таништирилди.

Суҳбатда Латвия ССР ҳукуматининг раҳбарлари, шунингдек дўст мамлакат ҳукумати бошлиғининг СССР бўйлаб қилаётган сафарида унга ҳамроҳ бўлган Совет ва Эрон давлат арбоблари қатнашдилар.

МИНГ ЦЕНТНЕРЧИ ОИЛА

Хўжалигимизда ташаббускор деҳқонлар кўп. Уларнинг ҳар бири ҳосил хирмонига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Шундай кишилардан бири — Абдураҳмон Очиловдир. У турмуш ўртоғи Салима опа билан бир мактабда ўқитувчилик қилади. Салима опа ўн бир фарзанд ўлгайтган Қаҳрамон она.

Йил бошида Абдураҳмон Очилов ташаббус билан майдонга чиқди. У колхоздаги озуқа етиштириш бригадасида оиласи билан бир звено бўлиб лавлаги етиштириш истагини айтди. Биз ҳам унинг талабини қондирдик. Эрта кўкламда ем-хашак звеносига бошлиқ қилиб тайинладик, 12 гектар ер ажратиб бердик. Тракторчи Қурбон Бердиқулов лавлагини экди. У қатор ораларини культивация қилиш, ўсимликни озиқлантириш, эгат олиб суғоришга тайёрлаш юзасидан ёрдам берадиган бўлди.

Уруғлик лавлаги ерга обитобида ташланди. Тез орада текис униб чиқди. Яганалаш қисқа муддатда ўтказилди. Агроном маслаҳати билан ҳар гектар ерда 85 минг туп ниҳол қолдирилди. Ундан кейин қатор оралари чуқур культивация қилинди. Лавлаги уч марта озиқлантирилди. Ҳар озиқлантиришдан кейин экин қондириб суғориб борилди. Қатор оралари беш марта культивация қилинди. Кузги шудгордан ташқари ҳар гектарга 450 килограммдан минерал ўғит, 5 тоннадан чириган маҳаллий ўғит солинди.

Сифатли парвариш қилинган хашаки лавлаги яхши ривожланди. Июль ойи бошидаёқ ҳар бир лавлаги 4-5 килограмм оғирликда бўлди. А. Очилов ҳар гектардан 1000 центнердан, жами 1200 тонна ширали озуқа етказиш мажбуриятини олган.

Шу кунларда ташаббускор звено аъзолари ҳосилга ҳосил қўшиш тадбирларини амалга оширмоқдалар. Ҳосил етилгунча яна ҳар гектарга 5 тоннадан маҳаллий ўғит солиб, уч марта қондириб суғориш учун курашмоқдалар.

Колхозимизда 14 та пахтачилик бригадасидан ташқари сабзавот, маккажўхори, картошка етиштирадиган тўртта звено тузилган. Ҳар бир звенога ишчи, транспорт воситалари, минерал ўғит ва бошқа техникалар ажратиб берилган. Бу эса кўплаб чорва озуқаси етиштириш имконини бермоқда. Сўнгги сигирлардан ярим йил ичида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан анча кўп сут соғиб олинди. Бузоқлар сони ҳам 132 тага ошди. Ярим йиллик сут сотиш плани ошириб бажарилди. Йиллик гўшт сотиш планини ҳам ошириб адо этдик.

Чорвачилик янада ривожланади. Лавлаги билан маккажўхоридан кўп миқдорда озуқа жамғариш мўлжалланмоқда. Сигирлар тўйимли озуқа билан ҳар қачонгидан мўл таъминланади.

Каромат ТУРСУНОВА,
Самарқанд область Иштихон районидаги «Иттифоқ» колхозининг раиси.

КОСТРОМА ГРЭСИ ҚУРУВЧИЛАРИ, МОНТАЖЧИЛАРИ, ИШЛАТУВЧИЛАРИ, ҚУРИЛИШНИНГ БАРЧА ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Кострома ГРЭСи қурувчилари, монтажчилари ва ишлатувчилари коллективларини, қурилишнинг барча қатнашчиларини электр станциянинг биринчи навбатини 2 миллион 400 минг киловаттдан иборат лойиҳа қувватига етказиш ишлари тугалланганлиги билан табриклайдилар.

Мамлакатнинг Европа энергетика системасида янги катта ГРЭСнинг барпо этилганлиги КПСС XXIV съездининг Директивалари, тўққизинчи беш йилликнинг учинчи ҳал қилувчи йили плани муттасил амалга оширилаётганлигидан далолат беради. Сизлар 300 минг киловатт қувватли саккизинчи энергетика блокини белгиланган муддатдан икки ой аввал фойдаланиш учун топшириш тўғрисида социалистик мусобақа давомида олган мажбуриятингизни муваффақиятли бажарганлигингизни мамнуният билан таъкидлаймиз. Электр станция тўхтовсиз ва тежамли ишлаб турибди, ҳозиргача халқ хўжалигига 27 миллиард киловатт-соат электр энергия берди. ГРЭС коллективи юксак кўрсаткичларга эришди, ёқилғи сарфлаш салмоғини камайтириш юзасидан 1973 йил учун белгиланган топшириқ анча ошириб бажарилди.

Кострома ГРЭСининг қурувчилари, ишлатувчилари, лойиҳачилари, энергия машинасозлари социалистик Ватанимиз қудратини бундан буён ҳам ижодий меҳнатлари билан мустаҳкамлай берадилар, ёлғиз қуввати бир миллион икки юз минг киловатт бўлган энергетика блокларини ишга тушириб, шу электр станция қурилишини намунали равишда туғаллайдилар, деб ишонч билдирамиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ.

БИЗ—250 МИЛЛИОНМИЗ

СССР Марказий статистика бошқармасининг ахбороти ТАССни мамлакатимиздаги ҳамма газеталар, телевидение ва радиоэшиттириш комитетлари билан, шунингдек 100 дан ортиқ давлатдаги чет эллик обуначилар билан боғловчи алоқа йўллари орқали тарқатилди. Шу ахборотда айтилишича, **9 август куни Совет Иттифоқининг аҳолиси 250 миллион кишига етди.**

Нақадар ёқимли хушхабар! Бу ҳақда батафсилроқ гапирса арзийди.

Аҳолининг сон ва составини — синфий, ёш, жинсий ҳолатини, машғулотларини, саводлилик даражасини, оилавий аҳволи, шунингдек аҳолининг ҳаракатини ўрганиш билан демографик статистика шуғулланади. Кўпинча уни аҳоли статистикаси, деб атайдилар. Аҳолини ялписига рўйхатга олиш энг аниқ ва батафсил маълумотларни беради. Рўйхатга олиш ўртасидаги даврларда аҳолининг сони ва бошқа маълумотлар махсус ҳисоб-китоблар йўли билан аниқланади.

Россияда аҳоли биринчи марта 1897 йилда рўйхатга олинган эди. Ўша вақтда мамлакатнинг ҳозирги территориясида 124,6 миллион киши яшар эди. Шундай қилиб, ўтган 76 йил мобайнида Ватанимиз аҳолиси икки баравар кўпайди. Замондошларимизнинг кўпчилик қисми — 207 миллион киши Улуғ Октябрдан кейин, 121 миллион киши Улуғ Ватан урушидан кейин туғилган.

Ана шуларнинг ҳаммаси — кекса авлодлар билан энг ёш авлоднинг вакиллари — жами 250 миллион киши одамларнинг янги тарихий бирлиги — совет халқи деб аталади. Бу — буюк ютуқдир. «Биз буни мамлакатимизда ярим аср мобайнида содир бўлган иқтисодий ва социал-сиёсий ўзгаришларнинг ўзига хос умумлашма якуни деб ҳисоблашга ҳақлимиз», — деди Л. И. Брежнев.

СССРнинг 250 миллионинчи граждани дунёга келганлиги — унутилмас воқеадир. Бундай воқеалар иқтисодий жиҳатдан ривожланган кўпгина мамлакатларда нишонланади. Ҳали яқиндагина Руминияда 20 миллиончи, Францияда 50 миллиончи, Америка Қўшма Штатларида 200 миллиончи гражданнинг туғилганлиги нишонлаб ўтилди. Ҳар йили ер куррасининг аҳолиси ёнига 50 миллиондан ортиқ киши қўшилиб турибди.

Совет Иттифоқида ҳар куни 12 мингдан кўпроқ янги граждан дунёга келмоқда. Ҳар бир чақалоқнинг туғилиши ота ва она учун, қариндош-уруғ учун, ёр-биродар учун, бутун жамият учун қувончли ва шодиёна воқеадир. Айрим оилалардаги чақалоқ учинчи ёки иккинчи фарзанд бўлса, бошқа оилада эса орзиқиб кутилган тўнғич фарзанд бўлади.

Ҳа, ўғил ёки қизнинг туғилиши катта воқеа. Фарзанднинг, айниқса биринчи фарзанднинг дунёга келиши хонадонда янги вазиятни вужудга келтиради, эр ва хотин зиммасига ота-оналик бурчини юклайди, оилани мустаҳкамлайди. Образли қилиб айтганда, оила совет жамиятимизнинг — хусусий мулкчилик муносабатларидан, ирқий, социал ва бошқа хурофотлардан халос бўлган жамиятнинг бошланғич ячейкасидир.

В. И. Ленин аёл ишчиларнинг халқаро кунига бағишланган мақоласида бундай деб ёзган эди: «Биздаги, Совет Иттифоқидаги қонунга мувофиқ хотин-қизлар билан эркакларнинг тенгсизлигидан асар ҳам қолмади. Никоҳ ва оила ҳуқуқидаги айниқса қабиҳ, пасткаш, риёкорона тенгсизликни, фарзандга нисбатан тенгсизликни Совет ҳокимияти батамом йўқ қилиб ташлади».

(Охири иккинчи бетда).

БИЗ—250 МИЛЛИОНМИЗ

(Боши биринчи бетда).

Бу гапни Ленин Совет ҳокимиятининг дастлабки даврида — 1921 йилда айтган эди. Эндиликда, орадан ярим аср ўтгандан кейин бўлажак эр-хотинларнинг мулкий ва социал аҳволи масалалари аслида ҳеч қандай роль ўйнамайди. Социалистик тузум тарбиялаб вояга етказган ҳозирги ёшлар ўз хоҳишлари билан оила қурадилар: уларнинг иккаласи ҳам тенг ҳуқуқли, иккаласи ҳам оила ва жамият олдида баббаравар масъулиятлидир. Совет оиласи мустаҳкамлигининг негизи ҳам ана шунда. Унинг бузилмаслигига давлатнинг доимий ёрдами ҳам мадад бериб туради.

Коммунистик партия ўзининг XXIV съездида беш йилликнинг энг асосий вазифаси — халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини анча оширишни таъминлашдан иборат эканлигини эълон қилди. Съезд Директивалари асосида ишлаб чиқилган халқ хўжалигини ривожлантириш планида янги уй-жойлар, болалар яслилари, боғчалари, мактаблар, маданий-маиший ва медицина муассасалари қурилиши батафсил программаси баён этилган.

Белгиланган режаларнинг кўп қисми бажарилиб қўйилди. 1971—1972 йилларда шаҳар ва қишлоқларда пул билан таъминлашнинг ҳамма манбалари ҳисобига 4.489.000 квартира қурилди.

Кейинги ўн йил мобайнида 110 миллионга яқин ватандошимиз янги уйларга кўчиб чиққанликларини эсламай ўтиб бўлмайди. Бундай воқеаларни шарҳлаб ўтиришнинг ҳожати ҳам йўқ.

Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг бундан аввалги ҳамма планлари сингари тўққизинчи беш йиллик планида ҳам она билан боланинг манфаатларини таъминлашга бевосита алоқадор бўлган ишларга кўпроқ маблағ ажратиш кўзда тутилган. Чунки бизнинг мамлакатимизда она бўлиш орзусида яшаётган ёки оналик бахтига муяссар бўлган ҳар бир аёл кўпгина имтиёзлар ва афзалликлар олади. Ҳомиладорлик ва туғиш юзасидан ҳақ тўлаб бериладиган отпускалар ҳамда иш жойини ва узлуксиз иш стажини сақлаган ҳолда ҳақ тўламай бериладиган бир йиллик қўшимча отпускалар, турли пул нафақалари, кўп болали оналарга бир йўла тўланадиган ва ойлик нафақалар ҳам, профилакторий-санаторийларга бериладиган бепул йўлланмалар ҳам, ҳомиладор ва болали аёллар меҳнатини муҳофаза қиладиган қоидалар комплекси ва бошқа жуда кўп имтиёзлар ҳам шулар жумласига киради.

Капиталистик давлатлардаги оналар бу имтиёзлар ва афзалликларнинг кўпчилигини орзу ҳам қила олмайдилар. Бизнинг мамлакатимизда бу неъматлар ўз-ўзидан маълум бир нарсадек туюлади. Ҳолбуки, бу имтиёзлар ва афзалликларни таъминлаш учун давлат жуда катта маблағ сарфлайди, корхоналар, касаба союзлари, кооперацияларнинг маблағлари жалб этилади. Масалан, 1972 йилда ҳомиладорлик ва туғиш нафақалари тўлашга, чақалоқни парваришлаш ва боқишга, кўп болали ва ёлғиз оналарга нафақа тўлашга бир ярим миллиард сўм сарф қилинди. Бундай чиқимларга чуқур ҳурмат билан қарамасдан бўлмайди.

Болалар боғчалари ва яслилари бизнинг мамлакатимиз учун одат бўлиб қолган муассасалардир. Мактабгача ёшдаги 10 миллион бола шу муассасаларда тарбияланмоқда. Ота-оналар ўз боласининг боғчада бўлганлиги учун бир йилда 94 сўм, яслида бўлганлиги учун 78 сўм тўлайдилар. Бу ўринда «тўлайдилар» сўзини боланинг боғча ёки яслида боқилишига қилинган чиқимларнинг ўзини қоплаш маъносида тушунмаслик учун математик ёки экономист бўлиш шарт эмас. Аслида эса, бу иш бир неча баравар қиммат туради.

Бу харажатларнинг анчагина қисмини давлат ўз зиммасига олган. **1972 йилда шу мақсадлар учун, шунингдек болаларни пионер лагерларида, болалар уйларида ва мактабдан ташқари иш олиб борувчи муассасаларда тарбиялашга бюджетдан 4 миллиард 700 миллион сўм сарф қилинди.**

Давлат умумий таълим мактабларига ва интернат мактабларга ҳам катта-катта харажатлар қилмоқда. 1972 йилда бу харажатлар 7 миллиард 232 миллион сўм бўлди! Бу маблаққа ҳам ҳурмат туйғуси билан қарамасдан бўлмайди. Бунинг устига, ана шу маблағ доимо кўпайиб бормоқда. У 1960 йилдан кейинги ўн йил ичида икки баравардан зиёд ошди. Энг муҳими шуки, бу иш ялписига қўллаб-қувватланмоқда ва маъқулланмоқда. Капиталистик мамлакатларда тез-тез бўлиб турганидек ёш авлод манфаатлари ҳисобига бошқа харажатларни кўпайтириш бизнинг мамлакатимизда ҳеч кимнинг ҳаёлига ҳам келмайди. Бундай иш СССРда ғайри табиий ҳодиса деб ҳисобланган бўлур эди.

250 миллионинчи ватандошимиз дунёга келганлигини хурсандчилик билан билдириб, халқ соғлигини сақлаш тўғрисида гапирмай ўтиш мумкин эмас. Гарчи Совет Иттифоқи энг кўп чақалоқ туғиладиган мамлакатлар қаторига кирмаса ҳам, аҳолининг кўпайиш суръатларини кам деб бўлмайди. Бунинг сабаби шуки, СССР ўлим даражаси энг кам бўлган давлатлар қаторига киради.

Революциядан аввалги Россияда чақалоқларнинг чорак қисмидан кўпроғи ёшига етмай нобуд бўлар ва салкам ярмиси беш ёшнинг юзини кўрмас эди. Оғир касалликлар миллион-миллион кишиларнинг ёстиғини қуритарди.

Очарчилик ва касалликлар сингари иллатларни бартараф этишга Совет ҳокимияти осонликча эришмади. Улуғ Октябрнинг ўн йиллиги кунигача касалликни, аҳолининг ўлишини анча камайтиришга эришилди. 1913 йилда 1000 аҳолидан 29,1 киши ўлган бўлса, энди бу рақам 8,5 бўлиб қолди. Ўлишни камайтиришнинг бундай суръатлари дунёдаги ҳеч бир мамлакатда мисли кўрилмаган эди. Бугун фахрланиб шуни айта оламизки, **мамлакатимиздаги одамнинг ўртача умри 70 ёшгача етди!** Бу кўрсаткични революциядан олдинги давр билан таққослаш ўринлидир. Ўша вақтда одамнинг ўртача умри атиги 32 ёш эди.

Совет Иттифоқи — биринчи бўлиб аҳолига текин медицина ёрдами бера бошлаган мамлакатдир. **Ҳозир дунёдаги ҳамма врачларнинг чорак қисмидан кўпроғи бизнинг ватандошларимиздир. Барча совет врачларининг тахминан 72 проценти хотин-қизлардир.** Медицина кўп жиҳатдан «аёллар ихтисоси» деса бўлади. Дарвоқе, кейинги йилларда хотин-қизлар халқ маорифида, илм-фанда ва фанга хизмат қилиш соҳасида, бошқарув аппаратида анча мустаҳкам ўрнашиб олдилар. СССР Олий Совети депутатларининг 30 процентидан кўпроғи аёллардир. Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советларида аёл депутатлар бундан ҳам кўп.

Хотин-қизларнинг бундай «ҳужуми» мутлақо тушунарли ва ўринлидир. СССР Марказий Статистика бошқармасининг маълумотларига қараганда, **халқ хўжалигида ишлаб турган олий малакали мутахассисларнинг 52 проценти хотин-қизлардан иборат. Ўрта махсус маълумотли ходимлар орасида аёлларнинг салмоғи анча катта: улар 63 процентга боради.** Шуниси ҳам қизиқки, СССР Марказий статистика бошқармаси аҳоли статистикаси, соғлиқни сақлаш ва социал таъминот бўлимида фақат хотин-қиз мутахассислар ишлаб турибди. Бўлимга икки боланинг онаси раҳбарлик қилмоқда.

Хотин-қизларнинг сиёсий, маданий ва иқтисодий соҳалардаги тенг ҳуқуқлилиги, уларнинг ижтимоий ишлаб чиқаришда кўпроқ шуғулланаётганлиги туғилишнинг камайишига бирмунча таъсир қилди. Мамлакатнинг индустриялашуви аҳолининг озми-кўпми кўчишига, қишлоқ аҳолиси ҳисобига шаҳар аҳолисининг кўпайишига сабаб бўлиб, бу жараёнга таъсир ўтказди. **Мамлакатда Совет ҳокимияти йилларида 1.000 шаҳар ташкил этилди. Ўн бир шаҳар ўзига хос миллионер бўлиб қолди: Уларнинг аҳолиси 1.000.000 дан ошиб кетди.**

Совет Иттифоқи — аҳолисининг кўплиги жиҳатидан дунёда учинчи ўринда турадиган мамлакатдир. АҚШ эса тўртинчи ўринда туради. Жуда катта потенциалга эга бўлган ана шу бадавлат мамлакатнинг айрим давлат арбоблари АҚШнинг 200 миллионинчи гражданни дунёга келганлигини табриклашга табриклаб қўйдилар-у, лекин: икки болали оилани Америка жамиятининг идеали, деб эълон қилсак бўлмасмикан? — деб ўйланиб қолдилар. Ҳиндистон ва бошқа бир қанча мамлакатларда аҳолининг кўпайиб бораётганлигидан ошкора ташвишланмоқдалар. СССРда эса бундай проблема йўқ. Бизнинг мамлакатимиз аҳолиси миллий даромаднинг истеъмолга ишлатиладиган қисми ортиб бораётган шароитда кўпаймоқда.

Шу жиҳатдан олганда қуйидаги маълумотлар диққатга сазовордир. 1972 йилда аҳоли жон бошига сут ва сутли маҳсулотлар истеъмол қилиш 1950 йилга нисбатан (бу ўринда революциядан олдинги замонларга таққослаб ўтиришга ҳожат йўқ) 1,7 баравар, гўшт ва гўшт маҳсулотларини истеъмол қилиш 2 баравар, сабзавот ва полиз маҳсулотлари истеъмол қилиш 1,6 баравар, мева истеъмол қилиш 3,3 баравар, балиқ ва балиқ маҳсулотлари истеъмол қилиш 2,2 баравар ортди. Лекин шу давр ичида картошка ва ғалла маҳсулотлари истеъмол қилиш камайди. Шундай бир қонуният бор: одамларнинг моддий таъминоти ўсган сари анча қиммат озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган талаб ҳам ошаверади. Бунда кўп жиҳатдан хотин-қизлар ҳам айбдор дейишади.

Улар мода талабларига риоя қилиб, ўз қадди-қоматларини бежирим сақлашга интиладилар, шу сабабли уларнинг кўпчилиги макарон, ширинликлар қўшиб тайёрланган таомлар ва кондитер саноати етарли равишда ишлаб чиқараётган бошқа лаззатли таомларни истеъмол қилишдан қатъиян воз кечдилар.

Пировардида ўтмишдан яна бир мисол келтирмоқчимиз. 1930 йилнинг охирларида мамлакатимизда ишсизлик тугатилган эди. Ҳозирги вақтда капиталистик мамлакатлардаги миллион-миллион кишилар бошига кулфат солиб турган ана шу иллат нималигини СССР граждланлари билмайдилар. 1970 йилги рўйхат маълумотларига қараганда, Совет Иттифоқи аҳолисининг иш билан таъминланиши доимо ортиб, 92,4 процентга етди. Кўпгина районларда меҳнат ресурсларидан тўла-тўкис фойдаланилмоқда. «...Ходимлар керак», «Ишга таклиф қиладилар», деган эълонлар эса маҳаллий газеталарнинг охирги саҳифаларида, кўчалардаги эълонларда доимо кўзга ташланиб турибди, маҳаллий радиоэшиттириш программаларида қулоққа чалиниб турибди. Бу аҳволни тушуниш ва изоҳлаш қийин эмас. Совет Иттифоқида экономикани, уй-жой ва маданий-маиший қурилишни ривожлантиришнинг жуда катта программаси амалга оширилмоқда.

Ниҳоят, биз 250 миллион кишига етдик! Бу воқеа кеча содир бўлди. Бугун ватандошларимиз бундан ҳам кўпайди. Биз ҳар бир чақалоқнинг дунёга келишига хурсанд бўламиз, чунки халқи коммунизм қураётган мамлакатда инсон — энг катта бойликдир.

В. БЕЛЯЕВ,
ТАСС обзорчиси.

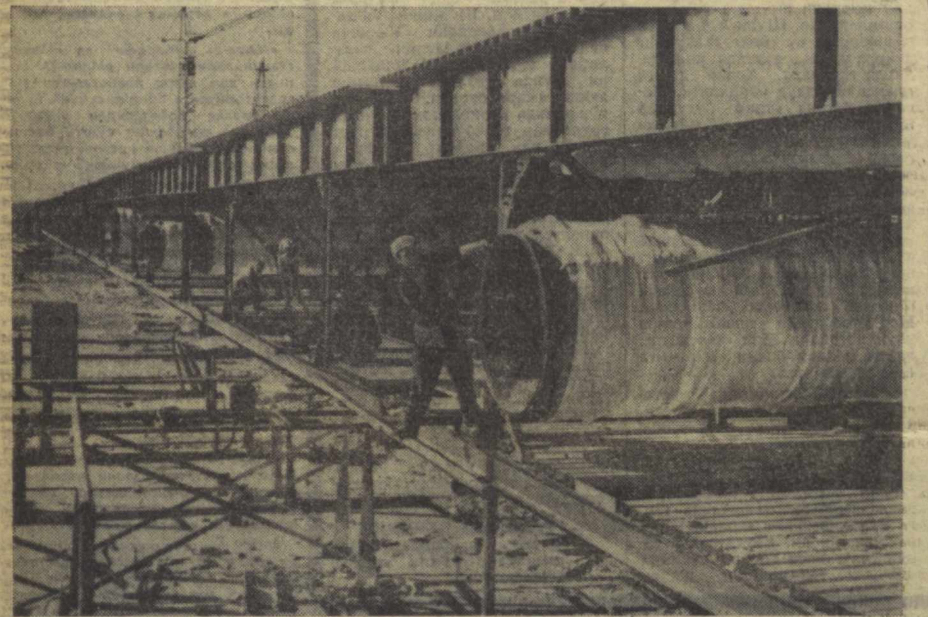

Бухоро ип-газлама комбинати — тўққизинчи беш йилликнинг зарбдор қурилишларидан. Ҳал қилувчи йил охирига қадар бу ерда 150 минг урчуқ ва 1600 та тўқув дастгоҳлари ишга туширилади. Ҳозирги пайтда ана шу комплекслар қурилишини барвақт тугаллаш учун барча қурувчи, инженер ва техник ходимлар ўртасида социалистик мусобақа авж олган. Суратда: қурилиш участкаларидан бири.

Р. Мўминов фотоси, (ЎзТАГ).

Л. И. БРЕЖНЕВнинг АҚШга ҚИЛГАН ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДАГИ МАТЕРИАЛЛАР ТЎПЛАМИ

КИЕВ, 8 август. (ТАСС). Республика сиёсий адабиёт нашриёти «Леонид Ильич Брежневнинг Америка Қўшма Штатларига визити» деган тўпламни украин тилида нашр этди. Бу тўплам КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг АҚШга (1973 йил 18-25 июнда) қилган сафари тўғрисидаги материалларни ўз ичига олади.

ИЛМИЙ-НАЗАРИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

АНДИЖОН, 9 август. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда РСДРП II съездининг 70 йиллигига бағишланган илмий-назарий конференция бўлиб ўтди. Андижон область партия комитетининг биринчи секретари Б. Р. Раҳимов кириш нутқи сўзлаб конференцияни очди.

Область партия комитетининг иккинчи секретари Б. А. Красников шонли йиллик тўғрисида доклад қилди.

Конференция қатнашчилари Туркистонда большевизмнинг вужудга келиши ва социал-демократик ташкилотларнинг тузилиши тўғрисидаги, миллий масала юзасидан партиянинг ленинча программаси ва унинг тарихий аҳамияти ҳақидаги докладларни ҳам тингладилар.

МУНОСИБЛАРГА—МУКОФОТЛАР

СССР Министрлар Советининг қурилиш ишлари давлат комитети, СССР Министрлар Советининг фан ва техника давлат комитети ҳамда Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий Совети энг муҳим лойиҳаларга ва ана шу лойиҳалар асосидаги қурилишларга СССР Министрлар Советининг 1973 йилги мукофотларини беришга қарор қилдилар.

Мукофотланган ишларнинг рўйхати «Социалистическая индустрия» газетасида ва «Строительная газета»да эълон қилинади. (ТАСС).

* * *

Ўзбекистон ССР сув хўжалиги қурилиши Бош бошқармасига қарашли корхоналар ва қурилиш ташкилотларининг коллективлари 1973 йилнинг иккинчи кварталида катта меҳнат ғалабасига эришдилар. Гидромеханизаторлар 7 минг гектар қўриқ ерни экинзорга айлантиришга тайёрлаб бердилар, эскидан суғориб келинаётган 3 минг гектар ерни яхшилаб текислаш соҳасида катта ҳажмдаги ишларни бажардилар, ҳозир пахта етиштирилаётган салкам 11 минг гектар шўрхок ернинг мелиоратив холатини яхшиладилар.

«Узглавводстрой»га СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги билан қишлоқ хўжалиги ва тайёрлов ишчи ҳамда хизматчилари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи бериладиган бўлди. (ЎзТАГ).

* * *

«Ташоблмелиоводстрой» қурилиш бошқармаси ва «Хоразмводстрой» тресги коллективлари 1973 йилнинг II квартали якунлари юзасидан мамлакат мелиораторлари ўртасидаги бутуниттифоқ социалистик мусобақасида юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришдилар. Ҳар икки коллектив СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ҳамда қишлоқ хўжалик ва тайёрлаш ишчи ва хизматчилари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан мукофотланди. (ЎзТАГ).

ҲАМКОРЛИК АСОСИДА

АФҒОНИСТОН ЦЕМЕНТИ

Сурхондарё областининг янги қурилишлари Афғонистоннинг Пули-Хумри шаҳридаги заводда ишлаб чиқилган цементнинг дастлабки минг тоннасини олди. Қўшни мамлакатда чехословакиялик мутахассислар томонидан қурилган бу завод Ўзбекистоннинг чегара областига Совет Иттифоқидаги цемент заводларига қараганда анча яқин жойлашган. Ҳамкорликнинг фойдаси ҳам шунда.

Афғон цементидан Термизда янги мактаблар, қозонхона ва уй-жой қурилишида, Шеробод даштидаги посёлкалар объектларини қуришда фойдаланилмоқда. Шу йил ёзда кучга кирган битимга мувофиқ йил охирига қадар Афғонистондан 40 минг тоннадан ортиқ цемент олиниши кутилмоқда. Ўзбек қурувчилари бу цементнинг сифатига юқори баҳо бердилар.

Е. ВЕЛИЧАНСКАЯ,
ЎзТАГ мухбири.
Термиз шаҳри.

ОЛҚИШ ОЛГАН ЙИГИТ

ОЧЕРК

— Комбинатга баҳона эмас, план керак! — Исроил шу тобда тутоқиб кетган, ҳамкасби айтган гапларга чидолмасди. — Биродар, ускуналар созланмаган бўлса, комплектда бригадир бўлиб нима каромат кўрсатяпсиз? Ахир, ўша ерда ёрдамчи мастер ҳисобланасиз-ку! Бригадани эпласангиз бошқаринг-да! — Яна анча гапларни тўкиб солишга чоғлангани важоҳатидан кўриниб турарди. Ўзини сал босиб олди-да, гапнинг бўладиганини айтиб қўя қолди.— Партия комитетидан мени шу участкага ўтказишларини сўрайман. Уч ой муҳлат беришса бўлгани. Бригадани кўтариб бермасам, номимни тўқимачи деб атамай қўяқолинг. Қасам ичяпти деб ўйламанг, кўзим етгани учун шундай қарорга келдим.

Унинг запти зўр, кўпчилик ишига жонкуярлигини дастлаб ўшанда кўрганман. Партком мажлисида бригадирлар иш фаолиятини кучайтириш масаласи муҳокама қилинарди. Кимлиги хотирамда йўқ: бир бригадир қаттиқ танқид қилинди. У: «Ускуналаримиз носозлигидан планни бажаролмаяпмиз» дея нолиб қолди. Шунда Исроил ўзи танқид қилинаётгандай қип-қизариб кетди. «Корхонанинг планни бажариши бригадирларга боғлиқ. Биз илғор бўлсак-у қўшни комплект планини бажаролмаса...» деган гаплар кўнглидан ўтди. Чидаб туролмади.

...Дўппи айлантиргунча саккиз йил ҳам ўтиб кетибди. Малакали ишчилар, мутахассислар етишмаганидан ускуналарни ҳадеганда кўнгилдагидек юргизишолмасди. Комбинат эндигина тетапоя қилиб келаётган кунларда ким қанақа мутахассис, кимнинг қўлидан нима келади — билиб бўлмасди. Исроил бўлса кўпдан тўқимачилик корхонасида ишлаб келаётгандек, яхши ҳислатлари билан кўзга ярқ этиб ташланиб қолди.

Беозор неон чироқлари бошидаги йўқдай бепоён майдонни — юзлаб машиналарни, минглаб урчуқларни кафтдагидек ёритиб турибди. Деворлар, бетон устунлар, улкан иморат шифти кўзни толиқтирмайдиган рангда бўялган. Йигирув машиналарининг бир маромдаги садоси пойгада ўзаман деган отлар дупурини эсга солади. Корхонанинг катта хом ашё хазинаси — йигирув цехи мана шу.

Дастгоҳ рўпарасидагиларнинг ишни саришта бажаришга интилаётгани уларнинг чаққон ҳаракатларидан шундоққина билиниб турибди. Йўғон бармоқлари ҳимарилиб, урчуқдан-урчуққа енгил кўчаётган йигитнинг эпчиллиги эътиборимни тортди. Бу ўша — Исроилнинг ўзгинаси. Ғўлабирдан келган, кулча юзли басавлат йигитнинг кўзлари чеҳрасига аллақандай ёрқинлик бағишлаётгандай.

Сиртдан кузатаман. Ипга тизиб қўйилгандек қатор машиналар, турнадек саф тортган урчуқлар ҳаракати кишида аллақандай завқ уйғотади. Мураккаб машиналарни маҳорат билан бошқараётган кишиларнинг билағонлигига разм солиб, уларни инженерларга, техникларга қиёс қиласан. Улар жисмоний иш бажараётгани йўқ, балки машиналарнигина бошқаришаётгандай. Дастгоҳларнинг минг бир мурвати қандай ишлаётгани тўқимачиларга бир қарашдаёқ аён. Ўз измидаги машиналар қандай ишлаётганини балки овозидан билишар.

Исроилнинг ҳузурига ўртабўй, сочлари ихчам қилиб турмакланган, қоши сийрак, юзи етилиб пишган зарғалдоқ шафтолини эслатувчи чаққонгина қиз етиб келди, Бригадири қўлидан ишини олди:

— Куттириб қўйдим, узр. Ишимизнинг ўзи шунақа, хафа бўлмайсиз, меҳмон, — деди Исроил Наманган шевасида сўзларни майинлаштириб талаффуз қиларкан.

Бир пиёла чой ичгунчалик суҳбатлашдим. Вақтини қизғандим. Исроил овқатга кетди. Оддий тўқимачи билан озгина суҳбатлашувим шунча ҳаяжонлантирди. Ишлаб туриб ўрта маълумот олибди. Армия хизматини ўтаб келгач, ёрдамчи мастерлар курсида таҳсил кўрган. Маълумоти-ю билими шу! Лекин ўзи ишлаётган соҳа бўйича баҳслашгудай тафти бор. «Бу йил тўқимачилик институтининг сиртқи бўлимига кираман» дейди. Сиртдан ўқишни шуларга чиқарган-да! Тажрибаси етарли. Назарий билим билан амалиётни боғлай олади. Рақамларни шундай қиёслайдики, олий маълумотли дейсиз. Тўқимачилик хусусидаги мулоҳазалари ўринли, таг-тугли. Институт ўқитувчиларига бериладиган саволлари анчагинага ўхшайди.

Ҳамроҳим — цех бошлиғи Эргаш Деҳқонов ўз хонасига бошлади. Столи устидаги қоғозларни саранжомларкан, менга жой кўрсатди. Исроил тўғрисида кўпроқ эшитгим бор эди. Цех бошлиғи худди шуни пайқагандай, чуст дўпписини олиб сочларини силаб қўйди-да, бошқатдан кийиб аста сўз бошлади:

— Исроилни корхонамизнинг тўнғич мутахассисларидан десак, янглишмаймиз. Дипломсиз бўлса-да, инженерлар билан бир сафда ишлашган. Тошкент зилзиласи йилининг охирида Фарғонадаги курсни тамомлаб келди. Корхона қурилиб бўлганди-ю, монтажлаш ҳали бошланмаган, ускуналар энди келаётганди. Уларни ўрнатиш ва созлаш Исроиллар зиммасига тушди. Тошкентдан келган созловчи инженерларга қарашиб, ишларини манзур қилди. Унга ўшандаёқ меҳримиз тушиб қолган. Темирга қўл теккизсанг, узиб оладиган қишнинг белида монтажлашу созлаш ишларида туриб берди азамат. Ўзи монтажлаб, ўзи созлаган ускуналарда ишлаш насиб қилди. Дастлаб икки киши бир бригада бўлиб ишлашди. Мамлакатимиз тўқимачилигининг фахри саналмиш Ивановодан ёшлар ўзбек ҳамкасбларига кўмаклашгани келишди.

Улар орасида Алифтина Тихомолова ҳам бор эди. У Исроил бригадасига бириктирилди. Маҳаллий хотин-қизлардан йигирувчилар тайёрлашда Исроилга яқиндан ёрдам кўрсатди. Бу қалиги қиз: ўрта бўй, сочлари ихчамгина турмакланган, қоши сийрак, юзи етилиб пишган зарғалдоқ шафтолини эслатувчи чаққон қиз. Ҳамма тушликка чиқиб кетиб, узилган ипларни улаётганда Исроилнинг қўлидан ишини олган қиз.

Алифтина Исроилнинг ўнг қўли бўлиб қолган. Энди у бригададаги ўзбек қизларининг рус опаси. Зарифа Тиллабоева унинг дастлабки шогирдларидан. Шаҳар Советининг депутати. Роҳатхон Юсупова чевар йигирувчи бўлиб етишди. Ўзи ҳам шогирдлар тайёрлаяпти. Бригада довруғини ошираётган шулар. Тиғиз иш зонасида ишлаб барака топишяпти. Ҳар бири 672 ўринга 1008 тадан урчуқни маҳорат билан бошқармоқда. Тўқимачиликда йигирувчининг чаккасини тириштирадиган ип узилиши. Ип узилдими — машина тўхтади, вақт зое кетди, қанча маҳсулот тайёрланмай қолди деган сўз. Бу ишкални камайтиришга қанча урилинмади дейсиз. Пешқадам тўқимачилар тажрибасига амал қилиш туфайли ип узилиши 14,1 процент камайтирилди.

Шу вақт эшик очилди. Хонага Исроил кирди. Тушлик қилиб қайтибди:

—Энди бафуржа суҳбатлашсак бўлади, — деди у истиҳола билан, — боя шошиб тургандим. Тушликка чиқишнинг ўзимизча жадвалига амал қиламиз. Ҳали кўрдингиз: ҳамма овқатда эди. Алифтина келиб қўлим сал бўшаганди... Ишларни юриштириб юбордим.

«Ўзимизча жадвали» нимаси экан? Балки унинг номини республикага ёйган, тўқимачилар даврасида машҳур қилиб юборган яхши ишларидан бири шудир. Министрликда маъқулланган ташаббуси шу бўлмасин тағин!

Унга юзландим.

— Тушликка чиқишнинг «ўзимизча усул»ини жорий қилганмиз дедингизми?

— Ҳа, бошқаларга қанақалигини билмайман-у, бизга қўл келиб қолди, — Исроил сўзларни дона-дона қилиб айтар, гапи оҳангида қатъий ишонч сезилиб турарди.— Тушликка навбат билан чиқишнинг биз жорий қилган жадвали нафли: олдин йигирувчилар овқатланишади, кейин бошқалар чиқишади. Бу вақтда съёмчилар тайёр маҳсулотни йиғиштириб оладилар, машинага калава ўрнатилади. Узилган иплар улаб қўйилади. Ўзим ускуналарнинг ҳолатини кўздан кечираман. Ремонтталаб бўлса, дарҳол чорасини кўраман. Ускуналарнинг бекор туришини шу тариқа жиловлаб қўйдик.

Бу янгиликнинг учини эшитгандим. Иш вақтини тежаб берадиган усул. Вақтдан ютиб, нақдини кўпайтиради. Бу беш йиллик марраларини эгаллашда ички резервларни ишга солишнинг наманганча усули эди. Исроил бригадаси амал қилаётган тушликка чиқиш жадвали ускуналар самарадорлигини ошириш калити деб тилга олинаётгани бежиз эмас. Овқатдан қайтган йигирувчилар «майда-чуйда» жараёнларга қимматли вақтларини сарфламай, дарҳол маҳсулот ишлаб чиқаришга киришиб кетаверадилар. Натижада машиналар бетўхтов ҳаракатланаверади.

Исроилнинг мана бу гапи фикрига якун ясагандай бўлди:

— Ўзимизга хос усулимиз республика Енгил саноат министрлиги томонидан маъқулланди. Бошқа корхоналарда ҳам кенг ёйиш тавсия этилди.

Эшик тиқирлаб қолди. Эргаш Деҳқонов:

— Марҳамат, кираверинг, — деди овоз келган томонга қараб.

— Бир минутга мумкинми, Исроил... — хонага кирган қиз шу гапни айтдию бригадири ҳузурига ўтди. Унинг «нима гап» демоқчи бўлиб турганини кўриб сўзида давом қилди, — мусобақадошларга айтадиганимиз ўзгариб қолди: ҳалиги рақамни 14,3 деб кўрсатсак бўлади.

Исроил ҳузурига кирган Алифтина Тихомолова бугунги катта янгиликдан дарак берганди.

— Яхши, хушхабар учун раҳмат, — деб қўйди қувончини яширолмай Исроил. — Бу қувончини тўкисроқ қилиб яна ўзи шарҳлади. — Уш тўқимачилик комбинатидаги ҳамкасбларимиз билан мусобақадошмиз. Келишилган шартларнинг қандай бажарилаётганини вақти-вақти билан текшириб турамиз. Яқинда биз бориб келгандик. Бугун улар келишмоқчи. Эшитдингиз, ип узилишини 0,2 процент камайтиришга эришибмиз. Бу — ишимиз яна олға босгани.

— Уш тўқимачиларига айтадиган гапларимиз яна бор, — бригадирнинг сўзини бўлди цех бошлиғи. — Ўтган йили тежамкорликда Исроилнинг бригадаси комбинатимизда рекорд кўрсаткичга эришганди. Ўша маррани эгаллаганлар кўпайиб кетди. Лекин Исроил бошлиқ коммунистик меҳнат коллективи бир жойда туриб қолмади. Тағин илгарилаб кетди. Бўлтур унинг бригадаси пландан ташқари 9 тоннаю 400 килограмм ип йигирди. Беш йиллик бошланганидан бери планга қўшимча тайёрланган жами маҳсулоти 150 тоннадан ошиб кетди.

...Цехдан чиқиб, яна партком секретарига учраб ўтмоқчи бўлдим. Хонага кирганим заҳоти унинг эрталабки гапини эсладим:

«Кўчманчини йўқлаб келибсизда! — дастлаб Исроил Исмоилов ни сўроқлаб комбинатга кирганимда партком секретари Комила Давличарова кулиб уни шундай деб атади.

«Кўчманчи! Наҳотки министрликда мақтаганлари шу бўлса...» Ахир уни: Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери, «Ускуналарни лойиҳадаги қувват билан ишлатишга корхонада биринчи бўлиб эришган бригадир», «Уш тўқимачилари билан баслашиб бар тутқазмаётган йигит» дейишганди-ку!

Буни секретарнинг ўзи тушунтирди:

— Ёш коммунист Исроил Исмоилов шунақа ном орттирган. Корхонамизда ишлаётганидан буён тўрт жойга кўчиб ўтиб, тўрттала коллективни ҳам илғорлар қаторига олиб чиққани учун тенгдошлари уни ардоқлаб кўчманчи дейишади. Яхши маънода айтишади. Олқишлаб айтишади.

Жўра ҲОЛҚОСИМОВ,
Наманган шойи ва костюмбоп газламалар комбинати.

ШИНГИЛ ХАБАРЛАР

⊙ **ТЕРМИЗ.** Термиз гўшт-сут комбинатида ишга туширилган парҳез таомлар цехи ҳар кеча-кундузда 20 тоннадан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқара олади. Бу цехда Литва ва Украинадан юборилган асбоб-ускуналар ўрнатилган, маҳсулот ишлаб чиқариш тамомила механизациялаштирилган. Цех ишга туширилгач корхонада қатиқ ишлаб чиқариш икки баравардан зиёд ортади. Завод ўз маҳсулотини область марказидан ташқари Шеробод даштига, Бойсун тоғлариға ҳам юборади.

⊙ **БУХОРО.** Шаҳарнинг минглаб ишчилари, хизматчилари, инженерлари Бухоро ип-газлама комбинати қурилишида якшанбалик ўтказдилар. Улар корхона территориясини тозалаш соҳасида катта иш қилдилар. Қурувчилар бу ёрдам учун шаҳарликларга миннатдорчилик билдирдилар.

⊙ **НАВОИЙ.** Зарбдор объект — электр-химия комбинати қурилишида ишлаб чиқариш корпуси қувурлари ўрнатиладиган пойдевор битказилди. 4 ва 9-қурилиш бошқармаларининг коллективлари корхона билан шаҳар ўртасидаги йўлларни қуриш графигини барвақт бажардилар.

Қурувчилар июль планини ортиғи билан бажариб, август топшириғини ҳам муддатидан илгари тугаллашга бел боғлаганлар. (ЎзТАГ).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

«ФИРИБГАРЛАР»

Газетамизнинг 15 июнь сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган мақолага Ўзбекистон ССР Молия министрлигидан олинган жавобда бундай дейилади:

Мақолада келтирилган фактлар тўғри. Наманган область молия бўлими Уйчи район Жийдакапа қишлоқ Советининг ҳисобчи-кассири Х. Нишонов ва қишлоқ Советининг секретари С. Назаровларнинг ишини тафтиш қилганида, қишлоқ Советининг раиси, район молия бўлими ҳамда давлат страхованиеси инспекциясининг айрим ходимлари тегишинча назорат олиб бормаганликларидан фойдаланган Х. Нишонов давлатнинг 2887 сўм 40 тийин ва С. Назаров 357 сўм 80 тийин маблағини ўзлаштириб юборганликлари аниқланди. Тафтиш материаллари Наманган область прокуратурасига берилди ва ҳозир бу иш юзасидан тергов олиб бориляпти. Х. Нишонов ва Уйчи район молия бўлимининг давлат даромадлари бўйича инспектори Н. Бегматовлар ҳибсга олинди.

Наманган область молия бўлими Уйчи район молия бўлимининг юқоридаги камчиликларга йўл қўйилишида айбдор бўлган ходимларига нисбатан қаттиқ маъмурий чоралар кўрди.

Республика Молия министрлиги ва молия органлари қишлоқ Советларининг ҳисобчи-кассирлари томонидан йиғиладиган давлат маблағларининг сақланишини таъминлаш юзасидан бундан кейин ҳам муттасил иш олиб борадилар.

Калинин районидаги Охунбобоев номли колхознинг пешқадам сигир соғувчиси, комсомол аъзоси Маъмура Ашурова ўз боқимидаги 27 соғин сигирнинг ҳар биридан бу йил 2800 литрдан сут соғиб олиш учун курашмоқда. У ваъдага вафо қилаётир. Суратда М. Ашурова.

Қ. Розиқов фотоси, (УзТАГ).

ЕСА ҚИЁҚ, ЕМАСА ТАЁҚ...

Сурхон водийсининг чорвадорлари ўтган йилни муваффақиятли якунлаб, чорва молларни қишдан семиз ва соғлом олиб чиқдилар, маҳсулот етиштириш ва давлатга сотишни анча кўпайтирдилар. Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи, учинчи йилининг биринчи ярмида айниқса қувончли натижалар қўлга киритилди.

Чорвадорларнинг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида байроқдор бўлиб бораётган Сариосиё, Шеробод ва Бойсун районларининг чорва ходимлари тўл олиш, қорамоллар сонини кўпайтириш, маҳсулот етиштириш ва тайёрлашни кўпайтиришда айниқса ажойиб ютуқларни қўлга киритдилар. «Коммунизм», «Сайроб», «Ҳазорбоғ» совхозлари, Жарқўрғон районидаги «Москва», Термиз районидаги «Октябрь 40 йиллиги», Куйбишев номли, Сариосиё районидаги «Коммунизм» ва Шўрчи районидаги Жданов номли колхозларнинг чорвадорлари мусобақада карвонбошилик қилишяпти.

Бу ютуқлар ўз-ўзидан келаётгани йўқ, албатта. Область хўжаликларида кейинги пайтларда зооветеринария ишлари яхшиланиши билан бир қаторда, чорва моллар учун мустаҳкам озуқа базаси яратиш соҳасида жуда катта ишлар амалга оширилмоқда. Ҳозир қўлга киритилган ютуқлар шу ишларнинг самарасидир.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Озуқа тайёрлашни ўз вақтида ўтказиш ва колхоз ҳамда совхозларнинг 1973 — 1974 йил чорва қишловини ўтказишга ҳозирлик кўриш тадбирлари ҳақида»ги қарори чорва ходимларини янги юксак марраларга илҳомлантирмоқда. Бу муҳим ҳужжатни кенг ва атрофлича муҳокама қилаётган яйлов ва фермаларнинг чорвадорлари озуқа жамғаришни тезлаштириш, қишловга пухта ҳозирлик кўриш юзасидан социалистик мусобақани янада қизитиб юбордилар.

ОЗУҚАЛАР ТЎЙИМЛИ БЎЛСИН!

Бироқ, жамоат чорвачилигини ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш соҳасида қилинаётган яхши ишлар билан бир қаторда айрим жойларда жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Ўтган йили мустаҳкам ва тўйимли озуқа базаси яратишга панжа орасидан қараган баъзи район ва хўжаликларнинг раҳбарлари елка қисиб, ер чизиб қолдилар. Термиз районини олиб кўрайлик: бу район хўжаликлари шу йилнинг ўтган олти ойида гўшт етиштиришни ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан камайтириб юбордилар. Ҳатто гўшт учун давлатга топширилаётган молларнинг ўртача тирик вазни ҳам камайиб кетди. Чўчқаларнинг кўплаб нобуд бўлишига йўл қўйилди. Район колхозлари сигирлар ва йилқилар бош сонини кўпайтириш планларини ҳам уддалай олмадилар.

Денов районида товуқлардан тухум олиш озайди. «Боботоғ» совхозида сигирлардан бузоқ, қўйлардан қўзи олиш ва сигирлар бош сонини кўпайтириш юзасидан белгиланган планлар барбод берилди.

Хўш, нега айрим жойларда бундай хунук аҳволлар содир бўлмоқда? Бунинг боиси шундаки, юқорида айтилган район ва хўжаликлар озуқа тайёрлашда жиддий камчиликларга йўл қўймоқдалар. Кўпчилик колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари икки йиллик план миқдорида озуқа жамғаришга зўр беряптилар-у, аммо, энг муҳими — озуқанинг сифати ва тўйимлилигига мутлақо эътибор бермаяптилар. Натижада жамғарилган бундай озуқалар «Сони бор-у, салмоғи йўқ» бўлиб қоляпти.

Сўзимизнинг исботи учун фактларга мурожаат этайлик: Жойларда табиий ўт-ўланлар, дағал хашак ва беданн ўриб олиш муддатларига риоя қилинмайди. Чорва ходимлари ва раҳбарлар беданн энди гуллай бошлаган пайтда ўриб олиш жуда зарур эканлигини яхши билатуриб, бундай қулай фурсатларни ўтказиб юборадилар, ўрилган беданинг далада узоқ вақт қолиб кетишига йўл қўядилар, уни ғарамлашни пайсалга соладилар. Натижада бундай озуқалар ҳаддан ташқари қуриб-ковжираб кетади, унинг составидаги тўйимли моддалар — каротин, протеин ва оқсил моддалари ҳавога учиб кетади.

Область ветеринария-бактериология лабораторияси ҳузурида ташкил этилган озуқалар сифатини текшириш хизмати бўлимининг ходимлари шу йил июнь ойида областдаги 37 та хўжаликда тайёрланган дағал хашакнинг сифатини кўздан кечирганларида жуда ачинарли аҳвол аниқланди. Бу хўжаликларнинг ярмидан кўпида дағал хашак тайёрлаш қоидалари қўпол равишда бузиб келинган: жумладан, Жарқўрғон районидаги Охунбобоев номли, Денов районидаги Калинин номли ва Жданов номли, Шўрчи районидаги «Октябрь 30 йиллиги» колхозларида тайёрланган озуқанинг составн анализ қилинганда, унинг таркибидаги тўйимлилик моддалари нормадагидан 3-5 баравар кам эканлиги маълум бўлди.

Шўрчи районидаги «Ленинизм» «Ленинград», Калинин номли, Денов районидаги Куйбишев номли, Сариосиё районидаги Жума Пирназаров номли ва «Партия XXII съезди» колхозларида тайёрланган дағал озуқанинг составида эса каротин моддаси умуман йўқлиги аниқланди. Молларнинг қорни қаппайган билан витамин ва оқсил моддалари етишмаслигидан кўплаб турли касалликларга чалинади, маҳсулдорлиги камаяди.

Область партия, совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари, чорвачилик мутахассислари чорва моллар учун тўйимли озуқа жамғаришда йўл қўйилаётган жиддий камчиликларни зудлик билан тугатмоқлари, хўжалик раҳбарларидан қатъий масъулият талаб этмоқлари, витаминли ва тўйимли ем-хашак тайёрлашни сўзсиз таъминламоқлари зарур. Акс ҳолда, чорвачиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш ҳақида берилган ваъдалар қуруқ гап бўлиб қолади.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ СУРИЯДА БУЛИШИ

ДАМАШҚ, 10 август. (ТАСС). Дамашқдаги 20-халқаро ярмаркада Ўзбекистон ССР куни ўтказилиши муносабати билан КПСС Сирдарё область комитетининг биринчи секретари Қ. А. Аҳмедов бошчилигида бу ерга келган совет делегацияси Араб Социалистик Уйғониш партияси раҳбарлигининг аъзоси Жобир ал Кафрий ҳузурида бўлди.

Жобир совет делегациясини табриклаб, Сурия ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги мустаҳкам дўстликка юксак баҳо берди.

Совет делегациясининг бошлиғи бунга жавобан айтдики, араб мамлакатлари халқларининг Исроил агрессиясига қарши олиб бораётган адолатли курашига СССР бундан буён ҳам мадад бераверади.

ТИНЧ-ТОТУВ ЯШАШ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

ЖЕНЕВА. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг иқтисодий ва социал кенгаши ялпи мажлисда қабул қилинган резолюциясида жаҳон жамоатчилиги ва информация воситалари турли социал системалардаги давлатларнинг тинч-тотув яшашини мустаҳкамлаш ва тинчлик ишига бўлаётган хавфни йўқотиш мақсадида ҳукуматлар томонидан кўрилаётган чораларни «рағбатлантиришлари ва қўллаб-қувватлашлари» кераклигини уқтириб ўтди.

Резолюцияда «ҳозирги халқаро кескинлик анча юмшаб қолганлиги» бизни мамнун қилаётир, дейилади.

Чили делегацияси таклиф этган бу резолюция кенгаш аъзоларининг кўпчилик овози билан қабул қилинди.

ЗЎР ИШТИЁҚ БИЛАН

ВАРШАВА. Июль ойида Польшанинг Шчецин шаҳрида очилган Болгария, Венгрия, ГДР, Польша, Руминия, СССР ва Чехословакия рассомлари асарларининг анъанавий виставкаси катта қизиқиш билан ўтмоқда.

Ўтган саккиз йил мобайнида шаҳарда социалистик мамлакатлар рассомларининг шунга ўхшаш бешта виставкаси ташкил этилди. Виставкаларни рассомлик санъати ишқибозларидан бир неча минг киши келиб кўрди. Чет эл туристлари Шчецин виставкасига зўр иштиёқ билан қарамоқдалар. Улар бу ерда социалистик мамлакатлар рассомларининг замонавий тасвирий санъати билан танишмоқдалар. (ТАСС).

БУХАРЕСТДА ВИСТАВКА

БУХАРЕСТ. 9 август. (ТАСС). Бу ерда Руминия Коммунистик партияси ҳамда Руминия революцион ва демократик ҳаракати тарихий музейида РСДРП иккинчи съездининг 70 йиллигига бағишланган виставка очилди. В. И. Лениннинг Москвадаги марказий музейи ташкил этган бу музейда Россиядаги ишчилар революцион ҳаракати ривожланишининг асосий босқичлари тўғрисида, В. И. Ленин ва сафдошларининг ишчилар синфининг янги типдаги партиясини барпо қилиш учун олиб борган кураши тўғрисида, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг социалистик ва коммунистик жамият қуриш соҳасида қилган буюк ишлари тўғрисида ҳикоя қилувчи ҳужжатлар кўргазмага қўйилган.

Бу ерда Россия ва Руминия ишчилар ҳаракати ўртасидаги, ҳар иккала мамлакат халқлари ўртасидаги дўстона муносабатларнинг бой традицияларини акс эттирувчи ҳужжатлар ҳам намойиш қилинган.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

ЯНГИ РЕСПУБЛИКА

ГАЗЕТХОНЛАР ИЛТИМОСИГА КЎРА

Афғонистон қироли Муҳаммад Зоҳир шоҳ 1933 йилдан 1973 йилгача — 40 йил мобайнида ҳукумронлик қилди. У отаси Нодир шоҳ ўлдирилгандан кейин подшо бўлган эди. 17 миллион аҳоли яшайдиган мамлакатнинг ҳаёт даражаси жуда паст: биронта ҳам темир йўл йўқ, қишлоқ хўжалигида мамлакат бутун аҳолисининг 80 проценти банд бўлсада, у атиги бутун ялпи миллий даромаднинг ярминигина ишлаб чиқаради, холос. Сув етишмаслигидан экишга яроқли ерларнинг ярмидангина фойдаланилмоқда.

Мамлакатда тахминларга кўра, фойдали қазилмалар кўп. Лекин улар кам ўрганилган ва қарийб фойдаланилмай ётибди. Совет мутахассисларининг фикрича бу мамлакатдаги табиий газнинг умумий запаси 360 миллиард кубометрни ташкил этади. Мамлакат ўзининг тўқимачилик маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини 25 процент қондиради, холос.

1964 йилда мамлакатнинг прогрессив кучлари тазйиқи билан конституция қабул қилинди ва унинг асосида икки палатали парламент тузилди. Аммо, конституция томонидан рухсат берилган бўлса-да, сиёсий партиялар тузилмай қолди.

Мамлакатдаги сотқин элементлар ўзларининг «бўлиб юбориб, ҳукумронлик қил» деган ўта зарарли методини ишга солиб, ўз сиёсий ниятларини амалга оширмоқчи бўлганликларини ватанпарвар кучлар алам ва қўрқинч ичида кузатиб бордилар. Улар чиркин ва бўш ҳукумат мамлакатнинг аянчли аҳволини тузатиш лозимлигини тушуниб етади, деб умид қилдилар. Лекин бу умидлар пуч бўлиб чиқди Шунинг учун ҳам ватанпарварлар бу сотқин системани тугатиб, мамлакатни ҳалокатдан сақлаб қолишга аҳд қилдилар.

Шу йилнинг 17 июнида Афғонистонда давлат тўнтарилиши юз берди. Уни амалга оширишга 64 ёшли генерал Муҳаммад Довуд бошчилигидаги ёш офицерлар группаси раҳбарлик қилди. Муҳаммад Довуд 18 июнь куни республика Марказий Комитети томонидан президент ва бош министр этиб сайланди.

Афғонистон Республикаси Марказий Комитетининг биринчи мажлисида давлат бошлиғи ва бош министри этиб тайинланган Муҳаммад Довуд тўғрисида «Монд» газетаси бундай деб ёзди: «У мамлакатда яхши танилган жуда серғайрат сиёсий арбоб». Кўпгина матбуот органларининг эслатишича, Муҳаммад Довуд 1953—1963 йиллар мобайнида бош министр бўлиб турганда совет—афғон муносабатларида янги босқичга асос солди. У Афғонистоннинг биринчи беш йиллик планининг ташаббускоридир. У бошчилик қилган ҳукумат қарийб барча социалистик мамлакатлар билан дипломатик муносабатлар ўрнатди.

17 июнь куни эрталаб Муҳаммад Довуд Кобул радиоси орқали нутқ сўзлаб, жумладан бундай деди: «Кўп вақт ўтди. Тинч йўл билан социал ва иқтисодий ўзгаришларга эришиш ҳамда ёш авлодни реакцион доиралар таъсиридан асраш учун кўп ишлар қилинди. Сўнгги вақтларда ўз мамлакатимиз бахти учун тарих саҳифасини ағдариб, мақсадга эришишнинг бундан бошқа йўли қолмади. Афғон халқининг аксарият кўпчилиги ташна бўлган чинакам демократияни амалга ошириш учун бошқа йўл топилмади. Менинг фикримча, ҳозирги аҳволда эски тузум тартиб ўрнатолмади. Шахсий ва синфий фойдани кўзловчи эски тузум, халқни алдаган режим янги, демократик тузум билан алмаштирилди. Сохта пропаганда социал ва сиёсий аҳвол тўғрисидаги аччиқ ҳақиқатни ўн йиллар мобайнида афғон халқидан ва ташқи дунёдан яшириб келди. Қисқача айтганда, илгариги даврда демократия, яъни халқ ҳокимияти ўрнига анархия ва монархия режими ҳукм суриб келди. Мамлакатда тартибсизлик ва таҳқирлаш ҳукм сурди. Афғонистоннинг ташқи сиёсати нейтралитетга ва қўшилмасликка асосланади. Бу сиёсат халқнинг маънавий ва миллий орзу-умидларини эътиборга олган ҳолда ишлаб чиқилади. Бизнинг куч-ғайратимиз бутун дунёда тинчликни қўллаб-қувватлаш ва сақлашга қаратилади. Биронта ҳам мамлакат тинчлик учун курашдан четда туролмайди, чунки бу унинг манфаатларига мосдир. Афғонистоннинг энг биринчи вазифаси — бу тинчлик истаги ва барча мамлакатлар билан дўстлик ўрнатишдир».

Афғонистонга қўшни мамлакатлар матбуоти бу мамлакатда юз берган аҳволни кенг шарҳламоқда. Теҳронда чиқадиган «Кейхан интернэшнл» газетаси ўзининг махсус мухбири мақоласида таъкидлашича, ағдариб ташланган монархия режими ўз ваъдаларини бажариш учун ҳеч иш қилмади, жумладан, сиёсий партияларнинг мавжуд бўлишига рухсат бермади, ер ислоҳоти ўтказиш, шаҳарларда ишсизликни тугатиш, социал ва иқтисодий ўзгаришларни амалга ошириш тўғрисида берган ваъдаларини бажармади.

Ҳозир Афғонистонда юз бераётган сиёсий ўзгаришларга совет кишилари бефарқ қарай олмайдилар. Бу ўринда гап Совет Иттифоқи билан икки минг километрдан кўп масофада чегарадош бўлган қўшни мамлакат тўғрисида эмас, балки бизга дўст мамлакат, дўст халқ ҳақида бормоқда.

Бизнинг ҳукуматимиз бошқа мамлакатларнинг ички ишларига аралашмаслик тўғрисидаги ленинча принципга амал қилиб, ярим асрдан кўп вақтдан буён Афғонистон билан ҳамкорлик ва дўстлик муносабатлари ўрнатди. Совет Иттифоқи Афғонистонга чет эл босқинчиларига қарши ўз мустақиллигини мустаҳкамлаш учун олиб борган курашида қандай ёрдам берганлиги, афғон экономикаси ва маданиятини ривожлантиришга совет кишилари қандай ёрдам кўрсатаётганликлари ҳаммага яхши маълум. Совет ҳукумати афғон халқи билан дўстликдан иборат азалий туйғуга амал қилиб, биринчилар қаторида Афғонистон Республикасини танишга қарор қилди.

Совет мамлакати 1919 йилда эълон қилинган Афғонистон мустақиллигини биринчи бўлиб таниди ва у билан 1921 йилда шартнома тузди. Икки қўшни мамлакат ўртасидаги дўстона муносабатларга асос солган бу шартномага мувофиқ ўзаро иқтисодий алоқалар ҳам тобора ривожланиб борди.

Иккинчи жаҳон урушидан илгариги йиллардаёқ Совет Иттифоқи Афғонистонга турли хил ишларни бажаришда яқиндан ёрдам берди. Қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига, чорва моллари касалликларига қарши курашда, пахта тозалаш заводлари, телеграф линиялари ва бошқа объектлар қурилишида берилган ёрдам Афғонистон халқ хўжалигини ривожлантириш учун муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Эллигинчи йиллардан бошлаб, яъни Афғонистон ўз экономикасини ривожлантиришнинг беш йиллик планларини амалга оширишга киришган даврдан бошлаб СССР Ҳиндикуш орқали ўтадиган автомобиль йўли (бу йўл мамлакат пойтахтини шимолий районлар билан боғлади), асфальт-бетон заводи, нефть омборлари, Кобул аэропорти, Амударё бўйида Ширхон порти, политехника институти ҳамда мамлакат тараққиёти учун муҳим аҳамиятга эга бўлган бошқа кўпгина объектлар қурилишида катта ёрдам кўрсатди.

СССР Афғонистонга 70 дан кўп объект қурилишида иқтисодий ва техникавий ёрдам кўрсатмоқда. Улар орасида Нагла ва Даруntдаги гидроэлектр станциялар, Нангархар ирригация комплекси, Қобул уйсозлик комбинати ва бошқалар бор. Совет Иттифоқи ёрдамида Жалолобод ирригация системаси барпо этилиб, 17 минг гектар қақраб ётган ерга сув чиқарилди. Ҳозирги вақтда Мозори Шариф яқинида азот ўғитлари заводи қурилмоқда. Бу Афғонистонда химия индустриясини ривожлантиришга асос бўлади. Шу йилнинг июнь ойида имзоланган битимларга мувофиқ, СССР бу заводни эксплуатация қилиш учун материаллар, ускуналар ва химикатлар ҳамда мутахассислар юборади. Совет мутахассисларининг ёрдами билан 50 мингдан зиёд афғон фарзандлари мамлакат учун зарур бўлган касбларга ўргатилди.

Шу йилнинг 29 июлида Афғонистонга, Муҳаммад Довуд номига юборилган табрикномада айтилганидек, Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасида таркиб топган дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорликдан иборат чинакам қўшничилик муносабатлари икки мамлакат халқлари ва тинчлик манфаатлари йўлида бундан буён ҳам муваффақиятли ривожланаверади.

Совет халқи дўст афғон халқига танлаган янги йўлида улкан муваффақиятлар тилайди.

Евг. БЛОК,
доцент.

ПОЛИЦИЯ АХБОРОТИ

ТОКИО, 9 август. (ТАСС). Мамлакатнинг бош полиция бошқармаси эълон қилган хабарда айтилишича, Японияда ёзнинг дастлабки икки ойи ичида бир мингдан кўпроқ киши сувда чўкиб ўлган. Маҳаллий матбуот сувга чўкканларни қутқарувчи станциялар камлигига ва бу станциялар яхши ускуналанмаганлигига эътиборни жалб қилмоқда.

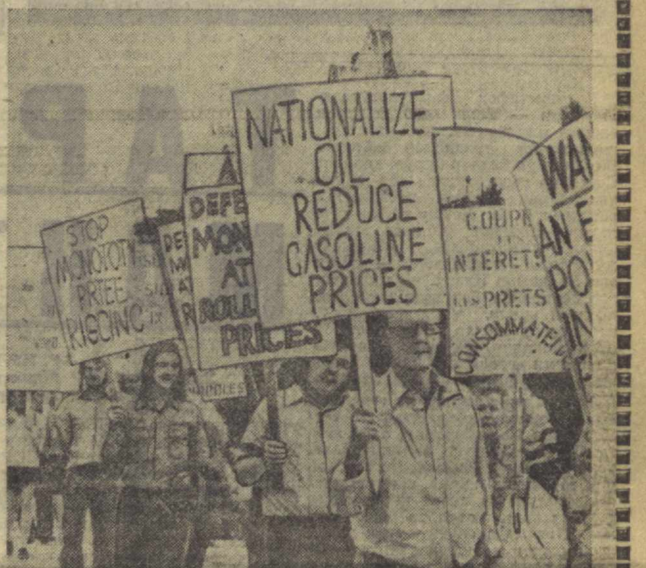

КАНАДА пролетариати ўз ҳаётий манфаатларини ҳимоя қилиш учун курашни кучайтирмоқда. Суратда: Оттава шаҳрида бўлиб ўтган намойиш қатнашчилари меҳнаткашларнинг турмуш шароитларини яхшиланишини талаб қилмоқдалар.

ТАСС фотохроникаси.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

⊙ ХЕЛЬСИНКИ. «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофотининг лауреати, «Финляндия тинчлик тарафдорлари» ташкилотининг фахрий раиси, кўзга кўринган олим-профессор Феликс Иверсен шу йил 7 августда Хельсинкида вафот этди. Жаҳон тинчлик тарафдорлари ҳаракати пайдо бўлган пайтдан бери у мана шу ҳаракатда актив қатнашиб келди, жаҳон тинчлик кенгашининг аъзоси бўлиб турди.

⊙ ПАРИЖ. Франция миллат мажлисининг раиси Э. Фор расмий визит билан шу йил 6 сентябрдан 8 сентябргача Германия Демократик Республикасида бўлиши бу ерда эълон қилинди. Э. Фор визит чоғида ГДР раҳбарлари билан учрашади.

⊙ КОПЕНГАГЕН. Ольборг шаҳрида очилган «СССРда космосни тадқиқ қилиш» совет виставкаси даниялнкларга жуда манзур бўлди. Биринчи ҳафтадаёқ уни салкам 15 минг киши томоша қилди.

⊙ БАЙРУТ. Исроил ҳарбийлари Ливанга қарши иғвогарликларини давом эттирмоқда. «Ал-Ҳаёт» газетасининг хабар беришича, сешанба куни Исроилнинг икки ҳарбий самолёти Сайд шаҳри атрофига жойлашган фаластинлик қочоқлар лагери устида учиб юрган.

⊙ БАЙРУТ. 9 августда Ливан—Сурия чегарасида Ливан ҳамда Сурия ташқи ишлар министрларининг учрашуви ўтказилиши бу ерда эълон қилинди. Бу учрашувда икки мамлакат ўртасидаги муносабатлар, хусусан чегарани очиш масаласи муҳокама қилинади.

⊙ НЬЮ-ЙОРК. Сан-Диего яқинидаги (Калифорния штати) Миримар ҳарбий денгиз базасидан кўтарилган АҚШнинг «Фантом-Ф-4» қирувчи самолёти ҳалокатга учраб, Тинч океанга ағдарилиб тушди. Иккала учувчи ҳам ҳалок бўлди. (ТАСС).

БОШ МИНИСТРНИНГ ТАЛАБИ

СТОКГОЛЬМ, 8 август. (ТАСС). Швеция бош министри У. Пальме Швециянинг шимолидаги Сундсвалле шаҳрида нутқ сўзлаб, АҚШ авиациясининг Камбоджа территориясини бомбардимон қилиши дарҳол тўхтатилишини талаб қилди. Ҳеч қандай бомбардимонлар ҳарбий ғалаба келтира олмайди, деб таъкидлади у.

ФОШ ҚИЛУВЧИ ФАКТЛАР

БОНН, 9 август. (ТАСС). Иккита испан руҳонийси — Жулио Море ва Висенте Беррингуэр бу ерда ўтказилган матбуот конференциясида гапириб, Португалия мустамлакачиларининг Мозамбикдаги қонли жиноятларини фош қилувчи фактларни айтиб бердилар.

Мозамбикдаги Тете вилоятида олти йилдан кўпроқ истиқомат қилган бу икки руҳоний мустамлакачиларнинг бултур 16 декабрда қилган қонли қирғинини ўз кўзи билан кўрган африкаликлар билан гаплашганликларини айтдилар.

Руҳонийлардан бири, жумладан, «Португалия полициячилари менинг яқин кўмакдошларимдан олти кишига азоб берди» деб уқтириб ўтди.

Португалия мустамлакачиларининг жиноятларини ўз кўзлари билан кўрган бу руҳонийлар «тўққиз йилдан бери давом этиб келаётган мустамлакачилик урушига қарши халқаро чоралар кўришни» талаб қилдилар.

ОЧЛИК ВА КАСАЛЛИКДАН ЎЛМОҚДАЛАР

МОНТЕВИДЕО, 8 август. (ТАСС). Соғлиқни сақлаш министрлигининг топшириғига биноан Уругвайда ўлиш тўғрисидаги статистика маълумотларини ўрганиб чиққан мутахассислар группасининг докладномасида айтиладики, тўйиб овқат емаслик, овқат калориясининг етарли эмаслиги, зарур медицина ёрдамининг йўқлиги натижасида Уругвайда ҳар ойда очликдан йигирма киши ўлмоқда. Сил касалидан ўлиш кўпайиб кетди. Ўтган йил август ойидан ноябрь ойигача бўлган тўрт ойнинг ўзидагина мамлакатда сил касалидан 77 киши ўлган. Шу даврнинг ўзида 906 киши сил касали билан оғриган.

ЯНА «МОТОРМЭН ОПЕРАЦИЯСИ»

...Танклар шовқин солиб, шиддат билан католиклар кварталларига бостириб киришди. Улар кетидан мотопехота ёпирилди. Кўчалар бир зумда бўшаб қолди. Эшик ва деразалар маҳкам беркитилди. Лекин бу билан аҳоли қутулиб қололмади. Ўнлаб кишилар ўлдирилди ва ярадор қилинди. Машъум «мотормэн операцияси»нинг оқибати ана шундай бўлганди.

Ўшандан буён бир йил ўтди. Бироқ Ольстер тупроғида ҳеч нарса ўзгармади. Бу ерда ҳамон бомбалар портлаяпти, автомат тириллаяпти, милтиқ отиляпти. Деярли ҳар куни Шимолий Ирландиядан янги-янги ваҳшийликлар ҳақида хабарлар келиб турибди.

Яқинда Британия қўмондонлиги оккупациячи қўшинларга ҳеч «тортинмасдан, дадил қурол ишлатишга» буйруқ берди. Бундай «оғир» шароитларда аёллар, ҳатто болалар бўлса ҳам алмаганглар, дея кўрсатма берилди. Инглиз солдатлари буйруқни жуда аниқ бажаришга киришдилар. Дуч келган кимсани отиб ўлдириш, калтаклаш, турмаларга ташлаш уларга чўт бўлмай қолди. «Душман»нинг аёлми ёки болалиги ҳисобга олинмайди. Ольстерда сўнгги пайтларда юз бераётган воқеаларни инглиз журналистлари «мотормэн операцияси»нинг такрорланиши деб баҳоламоқда. Бу борада, яқинда парашют десант бўлинмасининг жазо отрядлари айниқса «ўрнак» кўрсатишди. Улар Белфастнинг ишчилар районн Ардойнни эгаллаб, чинакамига террор уюштирдилар. Яна ўнлаб киши ўлди ва жароҳатланди.

Шундай қилиб, Шимолий Ирландия аҳолисининг фожиаси тўғрисидаги маълумот қуйидагича: 1969 йилдан буён Ольстерда деярли 900 киши ҳалок бўлди. Шу давр ичида портлатилган бомбалар сони 3 мингдан ошиб кетди. Ўнг экстремистлар хуружи натижасида 60 минг киши уй-жойини ташлаб кетишга мажбур бўлди.

Лондоннинг қўллаб-қувватлашидан руҳланган «Ольстер озодлиги учун курашчилар» типидаги реакцион протестант ташкилотларнинг безорилари Шимолий Ирландия шаҳарларининг католиклар яшайдиган маҳаллаларида бебошликни авж олдирмоқдалар. Улар қўлга тушган католик мазҳабига мансуб шахсларни гитлерчи жаллодлар ваҳшийлигидан қолишмайдиган қийноқларга солиб ўлдирмоқдалар. Яқинда ўн етти ёшли Дэниэль Роузнинг мурдаси топилди. Жаллодлар ўсмирни ваҳшиёна калтаклашган, иккала қўлини синдиришган, кейин пешонасидан иккита ўқ узиб ўлдиришган.

Ўзларининг жазоланмаслигига ишониб, оккупациячи қўшинлар томонидан қувватланиб турган ультралар кундан-кунга ҳадларидан ошмоқдалар. «Жигарранг орден» ташкилотининг каллакесарлари Белфаст ва бошқа шаҳарлар кўчаларида тиш-тирноғигача қуролланиб, фашистик шиорларни бақириб юрибдилар.

Мана, беш йилдирки Ольстерда эълон қилинмаган қонли «кичик уруш» давом этяпти. На жаҳон жамоатчилигининг қаҳр-ғазаби, на Англиянинг ўзидаги норозилик ҳаракати Британия ҳукуматини бу шафқатсиз урушдан қайтара олмаяпти. Шимолий Ирландиядаги аҳвол ҳамон оғирлигича қолмоқда.

Н. СТРЕЛЬЦОВА,
(АПН).

БУГУН—БУТУНИТТИФОҚ ФИЗКУЛЬТУРАЧИЛАР КУНИ

МАҲОРАТ ВА НАФОСАТ БАЙРАМИ

Старт яқин.
В. Иванов фотоэтюди.

МУСОБАҚА ҒОЛИБЛАРИ

ТЎРТКЎЛЛИКЛАР ЧЕМПИОН

Бутуниттифоқ физкультурачилар куни олдидан Қорақалпоғистон АССР қишлоқ хотин-қизларининг III спартакиадаси ўтди. Автоном республика хотин-қизлари спортнинг етти туридан мусобақалашдилар. Спартакиадада Тўрткўл район спортчилари ғолиб чиқишди. Улар енгил атлетика, қўл тўпи, волейбол, ГТО, кўп кураши, шахмат-шашка бўйича биринчи ўринни эгаллаб, Қорақалпоғистон чемпиони номини олдилар. Мерганлик мусобақаларида Нукус район қизлари пешқадамлик қилдилар.

МУКОФОТЛИ ЎРИНДА

Украинанинг Мукачево шаҳрида Бутуниттифоқ «Спартак» кўнгилли спорт жамияти биринчилиги учун ўсмир теннисчиларнинг мусобақалари тугади. Ўзбекистон командаси кўп кунлик ана шу учрашувларда иккинчи ўринни олишга муваффақ бўлди. Шахсий мусобақаларда республикамиз вакили Рустам Османов мукофотли ўринни эгаллади.

ҲАЯЖОНЛИ ДАҚИҚАЛАР

Мамлакат терма командаси рўйхатида биз ўттиздан ортиқ киши эдик. Мюнхенга жўнаш кунигача ҳам тренерлар Олимпиадада мамлакатимиз шуҳратини ёқлашга кимларни лойиқ топишларини ҳеч қайсимиз билмасдик. Ниҳоят, рўйхат ошкор этиладиган кун келди. Тренерлар кимлар қайси қайиқларда қатнашишини ўқий бошладилар. Ҳарчанд кутган билан вақт ўта қолмайди. Кутган фамилиянг чиқавермайди.

...Икки йиллик машқлар! Унақа-бунақа машқлар эмас. Масалан, мен кеча-ю кундуз қайиқдан чиқмасдим. Қўлларим қадоқ босиб кетган, белимни кўтаролмай қолардим. Фикру зикрим Мюнхенга бориш, жаҳондаги энг кучли академик қайиқ ҳайдаш усталари билан тортишиб кўришда эди. Лекин, на чора? Ҳар қандай бўлмасин, спортчининг ўзи тренердан ортиқ билмайди...

Мен Бекободга қайтдим. Бир неча кун қайиққа яқинлашиш у ёқда турсин, уни кўришни ҳам истамай юрдим. Тренерларим В. Мамутов билан В. Васьков кайфиятимни яхши тушунишар, машқ бошлаш ҳақида ломмим дейишмас эди. Улар қачон мени учратишса, усталик қилиб, қаёқдаги гапларни айтишар, лекин машқдан оғиз очишмасди. Гўё улар «қайиқ», «сув» деган сўзларни унутиб юборгандай эдилар.

Шу алпозда бир ҳафтача юрдим. Лекин ҳар галгидек, яна қайиқсиз, сувсиз, дўстларимсиз, Сирдарёнинг ҳар кеча тушимга кириб чиқадиган жозибадор манзараларисиз ҳаёт маъносиз эканини тушундим.

Яна машаққатли машқлар бошланди. Курашга тайёр эканимга қайтадан ишониб олгунимча қанчадан-қанча масофа қайиғим ортида қолиб кетди. Бунчалик тайёрлигим Ўрта Осиё ва Қозоғистон спортчиларининг учрашувида бир кишилик қайиқда биринчи ўрин олишим билан тасдиқдан ўтди.

Ниҳоят, Совет Иттифоқи кубоги учун мусобақа бошланди. Ленинградлик Леонид Кошель билан иккимиз бирлашиб жуфт эшкакли икки кишилик қайиқда мусобақалашдик. Айтишларича, бошқалардан анча олислаб кетибмиз. Маррага биринчи бўлиб келдик. Кейин яна икки марта (бошқарувчилик тўрт кишилик ва бошқарувчисиз тўрт кишилик қайиқларда) мамлакат Кубогини қўлга киритишга муваффақ бўлдик. Бунда Кошелдан ташқари ригалик В. Буткус ва киевлик А. Полишчук билан бирга қайиқ ҳайдадик.

Икки ҳафтача кейин Москвада Совет Иттифоқи чемпионатида ўша уччала дўстим билан ҳаётимда биринчи бор олтин медаль олишга муваффақ бўлдим. Шу мусобақанинг охирги куни қўш эшкакли икки кишилик қайиқда яна битта медаль олдим. Буниси кумуш бўлди...

Республикамиз шуҳратига-шуҳрат қўшаётган барча спортчиларимизни жумладан шу йили турли мусобақаларда мамлакат чемпионлари бўлган дўстларим Роза Бабич, Александр Юдин, Людмила Маркелова, Юрий Тимофеев, Сергей Макарихинларни Бутуниттифоқ физкультурачилар куни билан табриклайман. Уларга муваффақиятлар тилайман.

В. МУСТАФОЕВ,
СССР чемпиони, мамлакат кубоги уч карра соҳиби.

ТАРБИЯ МАКТАБИ

Ғ. ПЎЛАТОВ,
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитетининг раиси

Бутуниттифоқ физкультурачилар куни — турли касб ва турли ёшдаги миллион-миллион совет кишиларининг традицион байрами. Бир неча ўн йиллар бурун, ҳали ёш Советлар республикаси зўр қийинчиликларни бошдан кечираётган вақтдаёқ В. И. Ленин айтган сўзларни астойдил миннатдорчилик билан хотирлаймиз. «Бизнинг меҳнаткаш мамлакатга, — деган эди Владимир Ильич, — миллионлаб жисмонан бақувват кишилар, иродаси кучли, мард, серғайрат, тиришқоқ кишилар керак. Келажак шулардникидир, инсоният жамиятининг янги асосларини қуриш ҳуқуқини олиш шулар қўлидадир».

Буюк Ленин ғояларини оғишмай амалга ошириб бораётган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет давлати халқимизнинг ўсиб келаётган ёш авлодини жисмоний тарбиялаш ишига, мамлакатда физкультура ва спорт тараққиётига ғоят катта эътибор бермоқдалар. Натижада физкультура ҳаракати шаҳар ва қишлоқларда кенг тармоқ отиб, миллионлаб совет кишилари спорт секциялари ва саломатлик группалари машғулотларига жалб этилди, бўш вақтларини туристик сайр ва саёҳатларда ўтказадиган, хилма-хил жисмоний машқларни мустақил бажарадиган бўлдилар.

Ҳозирги кунда биргина Совет Ўзбекистонининг ўзида 2 миллион 150 минг физкультурачи бор. Улар 9 минг 134 физкультура коллективларига уюшганлар. 100 стадион, 1.346 спорт зали, 75 сувда сузиш бассейнлари, 17.000 волейбол ва баскетбол майдончалари, 234 ўқ узиш тирлари, яна бошқа кўплаб спорт иншоотлари ана шулар ихтиёрида.

Совет давлати физкультура ва спорт тараққиёти учун йил сайин тобора кўпроқ маблағ ажратиб боряпти. Мамлакатимизда физкультура кадрлари тайёрлашга алоҳида ғамхўрлик кўрсатилади. Жумладан, Тошкент физкультура институтида, республика педагогика институтларининг 9 жисмоний тарбия факультетларида, 2 жисмоний тарбия техникумида физкультура ва спорт ходимлари етиштирилмоқда.

Партия, совет, касаба союз, комсомол ва спорт ташкилотлари ихтиёридаги физкультурани аҳоли саломатлигини яхшилашга хизмат эттириш воситалари кейинги йиллар мобайнида янада ривож топиб кетди. Оммавий физкультура ва соғломлаштириш ишларини янада ривожлантиришда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Меҳнат ва СССР мудофаасига тайёр» (ГТО) янги Бутуниттифоқ физкультура комплексини жорий этиш тўғрисида»ги 1972 йил 17 январь қарори ниҳоятда катта роль ўйнади. Физкультура ҳаракатини оммавийликдан умумхалқ ҳаракатига айлантириш проблемаси ГТО комплексига бевосита алоқадордир.

Минг-минглаб комсомол ва ёшлар, пионер ва ўқувчилар бир йилдан зиёд давом этган Бутуниттифоқ ГТО комплекси нормативлари синовида иштирок этдилар. Республикамиздаги 10 ёшдан 60 ёшгача бўлган 2 миллиондан ортиқ киши ўтган йили янги комплекс норма ва талабларини топширишда қатнашди. Эндиликда 700 минг киши бу комплекс норма ва талабларини тўла топшириб, ГТО олтин ва кумуш нишонларини олишга муваффақ бўлди.

Қилинган ишларга якун ясаганда, фойдаланилмаган имкониятларимизни унутмаслик лозим. Масалан, кўпчилик физкультура ва спорт комитетлари, спорт жамиятлари советларида, айниқса қишлоқ физкультура коллективларида ГТО комплексини амалга оширишдаги ташкилотчилик ишлари ҳали етарли эмас, баъзи жойларда астойдил тер тўкиб, ўқув-машқ ишларини яхшилаш ўрнига, шошилинч мусобақалар ўтказиб, норма қабул қиладилар, ҳали тайёргарлиги етарли бўлмаганларнинг норма топширишига руҳсат берадилар. Умумтаълим мактабларида ҳам ГТО комплексини жорий этиш соҳасида камчиликлар кўп.

Бутуниттифоқ ва йирик халқаро мусобақаларда республикамиз ва мамлакатимиз спорт шарафини ҳимоя қилишга қодир юқори классли спортчилар етиштириш муҳим вазифадир. Республикада 187 болалар-ёшлар спорт мактаби, 18 ёшлар спорт мактаби, 9 олий спорт маҳорати мактаби худди шу вазифани ҳал қилиш устида иш кўрадилар. Физкультура соҳасида хизмат қилаётган 11.655 штатли ходимлардан 5000 киши махсус, олий маълумотли.

Республика партия ва ҳукуматининг физкультура ва спортни ривожлантириш, оммавийлик ва спорт маҳоратини ўстириш ва физкультура ташкилотлари ишини яхшилаш ҳақидаги ғамхўрлиги натижасида ўтган йили республикамизда 8 халқаро классдаги СССР спорт мастери, 192 СССР спорт мастери, 34.5 минг нафар разрядли спортчи, шу жумладан 5 минг спорт мастерлигига номзод ва биринчи разрядли спортчилар етиштирилди. Бутуниттифоқ ва халқаро мусобақаларда республикамиз спортчилари 47 олтин, 43 кумуш, 42 бронза медаль олди. Гимнастикачи Эльвира Саади, курашчи Рустам Казаков, волейболчи Вера Дуюновалар XX Олимпиа ўйинлари чемпиони унвонига сазовор бўлдилар. Оммавий физкультура, соғломлаштириш ва спорт ишларини яхши йўлга қўйиш юзасидан 1972 йил Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида қўлга киритган кўрсаткичларимиз республикамизга иттифоқдош республикалар ўртасида 13-ўриндан 8-ўринга кўтарилиш имконини берди.

Бу йил мамлакат спорт ҳаётидаги энг асосий воқеа яқиндагина якунланган Бутуниттифоқ ёшлар спорт ўйинлари бўлди. Ёшлар ўйинларининг финал қисми стартлари олдидан физкультура коллективларида, районларда, шаҳарларда, областларда оммавий мусобақалар ва ёшлар командаларининг Ўзбекистон XVI спартакиадаси программасидаги мусобақалари бўлиб ўтди. Бу йирик мусобақаларнинг барча босқичларида 1 миллион 300 минг ёш спортчи қатнашди. Бутуниттифоқ ёшлар спорт ўйинларининг финал қисмида эса ўзбекистонлик 355 спортчи иштирок этди.

Спорт ўйинларида учинчи ўринни олган ватерполчиларимиз, тўртинчи ўринга чиққан волейболчи қизларимиз, олтинчи ўринни олган велосипедчиларимиз, гандболчиларимиз ва волейболчи йигитларимиз муваффақиятини алоҳида қайд этиш лозим.

Шу йилнинг олти ойи мобайнида СССР чемпионатлари ва халқаро мусобақаларда Ўзбекистон спортчилари 18 олтин, 12 кумуш ва 11 бронза медаллар олдилар. Велосипедчи Л. Маркелова ва А. Юдин, қайиқ ҳайдовчи В. Мустафоев, енгил атлетикачи Р. Бабич, ўқ отувчи Тимофеевлар 1973 йил СССР чемпионлари унвонига сазовор бўлдилар.

Традицион миллий спорт турларидан ҳисобланган чавандозликда спортчиларимиз эришган муваффақиятларни алоҳида мамнуният билан таъкидлаш лозим. Бу йил Совет Иттифоқи чавандозлик чемпионатида Ўзбекистон спортчилари умумкоманда ҳисобида РСФСР, Москва ва Украина коллективларидан кейин тўртинчи ўринни ишғол қилиб, катта муваффақият қозондилар. Чавандозларимиздан Мамажон Исмоилов ва Искандар Йўлдошев бу ғалабага катта ҳисса қўшдилар.

Июль ойида Ўзбекистон гимнастикачилари терма командаси Кубада ўтган халқаро мусобақаларда иштирок этди. Болгария, Польша, Чехословакия, Миср Араб Республикаси делегациялари республикамиз меҳмонлари бўлдилар. Бугун Иордания гандболчиларининг республикамизга визити ниҳоясига етди. Улар Самарқанд, Фарғона ва Тошкентда қатор ўртоқлик матчлари ўтказдилар. Яқин кунларда боксчиларимиз Венгрияга жўнаб кетадилар.

Биз республика меҳнаткашларини жисмоний тарбиялашда ва спорт тараққиётида тузуккина ишлар қилинганини мамнуният билан қайд этишимиз мумкин. Бироқ, физкультура ва спорт ташкилотларимиз чинакам оммавийлик ва шу асосда оммавий маҳоратга эришиш учун ҳали кўп ишлар қилишлари лозим.

МОҲИР ҚИЛИЧБОЗ

19 ёшда ВЦСПС чемпиони, «Буревестник» студентлар кўнгилли спорт жамияти Марказий совети чемпиони, ўсмирлар ўртасида мамлакат чемпиони, ёшлар ўртасидаги жаҳон чемпионатида шахсий ҳисобда кумуш, команда ҳисобида олтин совриндор бўлиш ҳар бир спортчига ҳам насиб қилавермайди. Ўзбек давлат физкультура институтининг студенти қиличбоз Собир Рўзиев ўтган йили ана шу унвонларга эришди.

1972 йил Собир учун сермаҳсул бўлди. У бултурги охирги медалларини Харьковда ўтган қиличбоз ўсмирлар ўртасидаги мамлакат чемпионатида қўлга киритган эди. Тошкентлик қиличбоз шахсий турнир финалидаги беш олишувнинг ҳаммасида ғалаба қилиб, биринчи ўринни олди. «Буревестник»нинг команда ҳисобидаги ғалабаси учун Харьковда Собирга яна бир олтин медаль берилди.

Маълумки, «Физкультурник Узбекистана» — «Ўзбекистон физкультурачиси» газетаси редакцияси ҳар йилнинг охирида газетхонларга мурожаат қилиб, республиканинг энг яхши ўн спортчисини аниқлашни сўрайди. Собирнинг охирги икки мукофоти 1972 йил натижаларини якунлашда катта роль ўйнади. Ўшанда С. Рўзиев Ўзбекистоннинг энг яхши спортчилари ўртасида еттинчи бўлган эди.

Собир муваффақиятлардан эсанкирамайди. У шунча фахрли унвонларга эришганда ҳам худди етти йил аввалгидек— Республика ўсмирлар спорт маҳорати мактаби қиличбозлик залида биринчи марта қўлига қилич (рапира) олган кундагидек камтар.

Қиличбоз уч йил жиддий машқ қилганидан кейин Ўзбекистонда хизмат кўрсатган тренер Иосиф Борисович Миркин уни республика ўсмирлар терма командасига киритди. Собир устозининг ишончларини оқлади — икки йил барча мусобақаларда қатнашиб, иккинчи ўриндан паст тушмай келди. Рўзиев ўн саккиз ёшида спорт мастери ва СССР биринчилиги ғолиби унвонига эришди. 1971 йилнинг ўзидаёқ у мамлакат терма командаси составида жаҳон шаҳарлари бўйлаб ғолибона юришни бошлади.

Собир спортсиз яшай олмайди, қиличбозликка жон-дилидан меҳр қўйган. Бунинг устига қиличбознинг биринчи устози, республиканинг бир неча бор чемпиони Маҳмуд Солиҳов тарбиялаган матонат ва жанговарлик хусусиятини назарда тутсак, Собир Рўзиевнинг чемпионлик характерини яққол тасаввур қилиш мумкин.

Ўзбекистон XVI Спартакиадасининг ёшлар ўртасидаги финал мусобақалари республиканинг бу йилги спрот ҳаётида муҳим ўрин тутади. Спартакиада машъаласини ёқиш шарафи энг кучли спортчилардан бири — Собир Рўзиевга берилди. У ҳам спартакиада давомида бу ишонч бежиз эмаслигини кўрсатди, рапирачилар турнирида ғалаба қозонди.

Рўзиев Бутуниттифоқ ёшлар спорт ўйинларининг Таллин педагогика институти спорт залида ўтган қиличбозлар турнирида ҳам муваффақиятли қатнашди. У финалга чиқиб, матонат билан кураш олиб борди, бироқ ёшлар ўйинлари ғолиби унвонини украиналик спортчи М. Цеханов олиб кетди. Рўзиев эса иккинчи бўлди.

Ҳозир тошкентлик студент мамлакат терма командаси составида Москвада бўладиган Универсиадага тайёрланмоқда.

Д. ФАТТОХОВ.

Редактор ўринбосари
Ж. ЖАББОРОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.25 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Мультфильм. 10.20 — Телеминиатюралар. 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — Болалар учун кўрсатув. 11.40 — Ёш ижрочилар концерти. 12.30 — Фан ва маданиятимизнинг муҳим масалалари. 13.00 — Эфирда — «Молодость». 14.00 — «Здоровье». 14.30 — Концерт. 14.45 — Бугун— Бутуниттифоқ физкультурачилар куни. 15.15 — Концерт. 16.00 — Кинокўрсатув. 17.00 — ТОШКЕНТ. 17.05 — Болалар учун кинопрограмма. 17.45 — Ахборот. 18.00 — «Чарм тўп» клуби совруни учун футбол мусобақалари. 19.30 — Оламга саёҳат. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Мусиқа жавони. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Нукус телестудиясининг программаси. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Кинофильм. 11.30 — Цирк программаси. 12.00 — Иванна ҳужумда (бадиий фильм). 17.00 — МОСКВА. Цирк чироқлари ёнганда. 17.45 — Мультфильмлар. 18.15 — РСФСР маиший хизмат министри А. Н. Гандурин телетомошабинлар саволларига жавоб беради. 18.45 — Концерт. 19.05 — Телефильм. 20.30 — «Чарм тўп» клуби совруни учун футбол мусобақалари. 22.00 — Бугун — Бутуниттифоқ физкультурачилар куни (Тошкент). 22.30 — Қушиқ байрами. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.45 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 11/VIII да Мирзо Улуғбек, 12/VIII да Бой ила хизматчи.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Эрамиздан миллион йил илгари — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Катта соврин (10.40, 17.00), Филлар — менинг дўстларим (13.40, 20.00): — НАВОИЙ номли.

Парад, алле! — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН» (10.00, 11.30, 13.00).

Тош юракли кишининг ўғиллари — «ЎЗБЕКИСТОН» (15.00, 18.00, 21.00).

Ўз хоҳиши билан — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (17.00, 18.00, 19.00, 21.00).

Дунё (11.00, 14.00), Уч мушкетёр (17.00, 20.30),: — «КЎКЧА».

Иродали қиз — «МОСКВА» (10.00, 11.30).

ЁЗГИ БИНОДА

Ҳур қизлар... — КИРОВ номли.

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — ТЕЛЬМАН номли.

Ўз хоҳиши билан — «ФЕСТИВАЛЬ».

Катта сайр — «ХИВА».

Катта севги серенадаси — «РАКЕТА».

НИЗОМИЙ НОМЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
профессор-ўқитувчилар составидаги қуйидаги вакант вазифаларга
КОНКУРС
ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
кафедра профессори: физикадан дарс бериш методикаси;
кафедра мудирлари: ўқитишнинг техника воситалари, татар тили ва адабиёти (доцентлар);
кафедра доцентлари: фалсафа, сиёсий иқтисод;
кафедра катта ўқитувчиси: ўқитишнинг техника воситалари;
кафедра ўқитувчилари: фалсафа, жисмоний тарбия, ўқитишнинг техника воситалари.
Конкурс муддати — 1973 йил 15 сентябргача.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Педагогическая кўчаси, 103-уй.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

13 АВГУСТ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 17.05— МОСКВА. 17.10 — Янгиликлар. 17.20 — Бадиий фильм. 18.00 — «Костёр». 18.30— ТОШКЕНТ. 18.35 — Биз мактабга борамиз. 19.05— Телетеатр. 19.45 — Ахборот. 20.00 — Туямўйин — дўстлик қурилиши. 20.25 — Ахборот. 20.45 — Юрак сирлари (телекомедия). 22.00 — «ВАҚТ». 22.30 — Далалардан дараклар. 22.50 — Комедиянинг давоми. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Мультфильм. 11.15 — Телефильм. 11.30 — Бадиий фильм. 13.00 — МОСКВА. 13.05 — Янгиликлар. 13.15 — Мультфильмлар. 13.40 — Концерт. 14.25 — Касб ҳақида ҳикоялар. 14.55 — Қуёш барчага баробар (бадиий фильм). 16.25 — Социализм ва тинчлик ажралмасдир. 16.55 — Фан-қишлоқ хўжалигига. 18.30 — Ҳужжатли фильм. 19.35 — Калининград области Ватанга рапорт беради. 20.20 — Телефильм. 21.30— Жаҳон халқлари ижоди. 22.00 — Металлом — давлатга (Тошкент). 22.30 — Балли, қизлар. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ. 22.00 — ТОШКЕНТ. Яшашдан мақсад (бадиий фильм).

14 АВГУСТ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.25— ТОШКЕНТ. 10.30 — Мультфильм. 10.40 — Концерт. 11.10 — Константин Заслонов (бадиий фильм). 12.30 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 19.15 — Ахборот. 19.30 — Халқаро панорама (Москва). 20.00 — Ёзувчи ва замон. 20.30 — Совет Тинчлик программаси амалда. 20.45 — Ахборот. 21.00 — Концерт. 22.00—«ВАҚТ». 22.30 — Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. 23.00 — Россия Федерацияси (телефильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 18.30 — МОСКВА. Концерт. 19.30 — «Ёшлик» студияси кўрсатади (Тошкент). 20.00 — Ёзувчи минбари. 20.15 — Телефильм. 21.30 — Рус романси. 22.00 — Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг Олмаотада бўладиган V конференцияси олдидан (Тошкент). 20.30 —Ўтмиш кино лентaлари. 23.30 — Спорт кундалиги. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 19.45 — Балет кечаси. 20.25 — Илмий-оммабоп фильм. 21.05 — Концерт. 21.35 — Телеспектакль.

15 АВГУСТ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30— МОСКВА. 19.00 — ТОШКЕНТ. 19.05 — Ёз лавҳалари. 19.35 — Мультфильм. 19.45 — Ахборот. 20.00 — Меҳнат қаҳрамонлари ҳақида ҳикоялар. Уста Жамил Розиқов. 20.35 — Ахборот. 20.55 — Концерт 21.25 — МОСКВА. «ВАҚТ». 21.55 — «Универсиада-73». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — «Звездочка». 11.40 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 12.00 — Чет эллик қиз (бадиий фильм). 18.30 — Қувноқ пионер ёзи. 19.00 — МОСКВА. 19.30 — Дўстларимиз табассуми. 20.15 — Телефильм. 21.25 —ТОШКЕНТ. «Фан» программаси. 21.55 — «Ягона оилада». 22.55 — Кино оламида. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Врач маслаҳати. 19.25— Еттинчи йўлдош (бадиий фильм). 20.55 — Дўстлик қўллари. 21.25 — Илмий-оммабоп фильм. 21.45 — Телеспектакль.

16 АВГУСТ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30— МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — Қўғирчоқ фильм. 18.45 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.15 — Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг Олмаотада бўладиган V конференцияси олдидан. 19.45 — Ахборот. 20.00 — Халқ контроли экрани. 20.30 — Ўн минут музика. 20.40 — Ахборот. 21.00 — Халқ талантлари концерти. Гулсара Иброҳимова ва Ҳожиқурбон Холов. 21.40 — Дала ишлари кундалиги. 22.00 — Совет Украинаси (телефильм). 23.00 — «ВАҚТ». 23.30 — Музикали программа. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Қўғирчоқ фильм. 11.20 — Қувноқ пионер ёзи. 12.00—Эшикни очинг, биров келди (бадиий фильм). 18.30 — МОСКВА. 19.35 — Илғорларга тенглашинг. 19.45 — Қўшиқларимиз. 20.30 — «Универсиада-73». 20.50 — Концерт. 23.00 — Ҳужжатли фильм. 23.30 — Концерт. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15— Фарҳоднинг жасорати (бадиий фильм). 20.35 — Врач маслаҳати. 20.55 — Фильм-концерт. 21.30 — Телефильм.

17 АВГУСТ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30— МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — «Мардлик-мангулик». 19.05 — Соғлом танда — соғ ақл. 19.20— Концерт. 19.50 — Ахборот. 20.05 — Шеърият мухлисларига. 20.15 — Ахборот. 20.35 — Пахта теримига ҳамма нарса тахтми? 20.50 — Ёш ижрочилар концерти. 21.40 —Совет Қозоғистони (телефильм). 22.45 — «ВАҚТ». 23.15 — Бадиий фильм. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00—Мультфильм. 11.20 — Телефильм. 11.45 — Партизан учқуни (бадиий фильм). 18.30 — МОСКВА. 19.15— Телефильм. 20.30 — «Универсиада-73». 20.45 — Жанговар постда (Тошкент). 23.15 — «Универсиада-73». УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15— Ҳужжатли фильм. 19.35 — Классик музика саҳифаларида. 20.15 — Ҳужжатли фильм. 21.05 — Садоқат синови (бадиий фильм).

18 АВГУСТ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Мультфильм. 10.20 — Экран хандаси. 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — Ҳайвонот оламида. 12.00 — СССР Ҳаво Флоти куни олдидан. 12.30 — Концерт. 13.00 — Халқаро аҳволни янада соғломлаштириш тўғрисида. 13.15 — Ҳужжатли фильм. 13.30 — Бадиий фильм. 15.00 — Мультфильмлар. 15.30 — «Универсиада-73». 16.45 — «Здоровье». 17.15 — ТОШКЕНТ. 17.20 — Мультфильм. 17.30 — «Орзу» программаси. 18.10 — «Зангори экран» почтаси. 18.30 — Бадиий фильм. 19.35 — Ахборот. 19.55 — Тўйларимиз ҳақида ўйларимиз. 20.25 — Ахборот. 20.45 — Совет Арманистони (телефильм). 21.45 — Концерт. 22.45 — «ВАҚТ». 23.15 — Концерт. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. «Звездочка». 10.45 — Қувноқ дам олишимиз. 11.05 — Телеспектакль. 12.40 — Фильм-концерт. 13.30 — Нормандия Неман (бадиий фильм). 17.15 — МОСКВА. 18.00— Адабий кўрсатув. 18.45 — Фан ва маданиятимизнинг муҳим масалалари. 19.15 — Телефильм. 20.30 — «Универсиада-73». 22.45 — Республика мулки (бадиий фильмнинг 1-серияси). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ. 22.00 — ТОШКЕНТ. Мусоргский (бадиий фильм).

19 АВГУСТ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.25 — ТОШКЕНТ. 9.30 — Янгиликлар. 9.40 — «Кичкинтой». 10.10 — Мультфильм. 10.20 — Концерт. 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — Мультфильмлар. 11.35—Бугун — СССР Ҳаво Флоти куни. 11.50—Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 12.50—Музикали киоска. 13.20 — Қишлоқ янгиликлари. 14.20 — «Телеспектакль». 15.40 — Концерт. 16.10— «Универсиада-73». 17.30 — ТОШКЕНТ. 17.35 — Мультфильм. 17.45 — Бугун — СССР Ҳаво Флоти куни. 18.00 — Футбол: «ПАХТАКОР» — «КАРПАТИ». 20.00 — Экран хандаси (такрорий кўрсатув). 20.40 — Ахборот. 21.00 — Саҳий ёз неъматлари. 21.15 — Концерт. 22.00 — «ВАҚТ». 22.30 — Футбол: «ДИНАМО» (Киев) — «АРАРАТ». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. 10.25 —Телеспектакль. 11.55 — Тележурнал. 12.25 — Ҳужжатли фильм. 13.00 — Осмонни забт этувчилар (бадиий фильм). 17.30 — МОСКВА. Киносаёҳатчилар клуби. 18.30 — Концерт. 18.50 — Телефильм. 20.00— «Универсиада-73». 21.20 — Концерт. ТОШКЕНТ. 22.00 — Киноэкран янгиликлари. 22.15 — Цирк томошалари. 22.55 — Республика мулки (бадиий фильмнинг 2-серияси). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.30 — ФРУНЗЕ. 17.35 — Экран — болаларга. 18.20 — Рустам ва Сухроб (бадиий фильм). 19.55 — Концерт. 20.30 — Ўш кўрсатади. 21.20 — Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг Олмаотада бўладиган V конференцияси олдидан. 21.55 — ТОШКЕНТ. Музикали воқеа (бадиий фильм).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ● ТЕЛЕФОНЛАР
Эълонлар — 338142.
коммутатор — 330249 дан 330258 гача.
№ 108.
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.
Р. 03585.